№ 3 (3846)

14 студзеня 2014 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

ТЭМА ДНЯ

У Саветах – дэмакраты

З 12 студзеня пачалося вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты мясцовых Саветаў.

Дэмакратычныя партыі, аб'яднанні, рухі разам са сваімі прадстаўнікамі маюць стопрацэнтную магчымасць канчаткова пераканацца ў тым, ці можна ў нашай краіне на законных падставах перамагчы дзейсную ўладу, альбо яна, як і раней, апабіраючыся на дыктатарскі рэжым, пусціць у ход загадзя падрыхтаваныя сумніўныя прыёмы, і ў чарговы раз афіцыйныя вынікі галасавання будуць далёкімі ад рэальных.

У любым выпадку ў дэмакратаў ёсць шанц сур'ёзна пазмагацца за мандаты дэпутатаў мясцовых Саветаў. Без гэтага рашучага кроку нельга нават марыць пра дэмакратызацыю краіны, станоўчыя перамены ў жыцці кожнага беларуса.

Каб трапіць, скажам, у сельскі Савет, трэба заручыцца падтрымкай усяго ад 75 да 270 выбаршчыкаў (такая колькасць іх у мясцовых тэрытарыяльных акругах). Калі ў тых жа камісіях, сфарміраваных у большасці па волі раённых чыноўнікаў, нехта нахабна пойдзе на фальсіфікацыю вынікаў выбараў, то гэта лёгка будзе выявіць па свежых слядах – ужо раніцай тыя ж некалькі дзясяткаў выбаршчыкаў па просьбе кандыдатаў у дэпутаты пісьмова пацвердзяць, як яны галасавалі. Пасля чаго вінаватых у махлярстве – пад суд!

Пры вялікім жаданні дэмакратычныя вылучэнцы часткова могуць прайсці і ў раённыя, гарадскія, абласныя Саветы. Трэба толькі ўзяць пад кругласутачны кантроль кожную выбарчую камісію, кожнага яго члена, заваяваць давер грамадзян, настроіць іх на прынцыповы падыход да галасавання. Калі да людзей дойдзе, што ад іх пазіцыі, ад іх волевыяўлення залежыць іх лёс, – яны аддадуць галасы не за прадстаўнікоў улады, якая за 20 гадоў сябе моцна скампраметавала, а за дэмакратаў, носьбітаў новых, ліберальных падыходаў да ўладкавання жыцця ўсіх, хто жыве на тутэйшай зямлі.

А сапраўды, якая архіважная перамога была б, калі б дэпутатамі Мінскага гарадскога Савета сталі, напрыклад, Анатоль Лябедзька, Уладзімір Някляеў, Сяргей Калякін, Валерый Паўлаў, Пётр Краўчанка, Андрэй Дзмітрыеў, Зінаіда Бандарэнка, Станіслаў Багданкевіч, Брэсцкага абласнога ці гарадскога Савета – Анатоль Ляўковіч, Ігар Маслоўскі, Аляксандр Мех, Мікалай Коўш, Аляксандр Мікулін, Гродзенскага аблсавета ці гарсавета – Аляксандр Мілінкевіч, Іван Шэга, Ірына Вештард, Вячаслаў Швед і іншыя. А што, няма вядомых, аўтарытэтных дэмакратаў на Віцебшчыне, Магілёўшчыне, Гомельшчыне? Ёсць, і іх месца ў рэгіянальных Саветах!

Выбары ў мясцовыя Саветы – ці не адзіная на сёння магчымасць для дэмакратычных структур прадэманстраваць сваю сілу, паказаць на практыцы, што яны не віртуальныя, а з вялікім людскім арганізацыйным патэнцыялам, што яны здольны дабівацца перамогі ў найскладанейшых умовах. Не трэба пасаваць перад лукашэнкаўскімі служкамі, наадварот, неабходна зрабіць усё, каб яны не змаглі сфальсіфікаваць вынікі галасавання.

Клін выбіваюць клінам – сцвярджае народная мудрасць. І супраць сілы тых, хто мяркуе і далей жыць не па дэмакратычных законах, ігнаруючы агульначалавечыя каштоўнасці, дэмакраты Беларусі, калі яны на самай справе такія, абавязаны выставіць сваю сілу – арганізаваную, згуртаваную, пераможную. Гэтага патрабуе час, на гэта спадзяюцца ўсе людзі добрай волі нашай шматпакутнай Беларусі.

Выключылі...

З саюза пісьменнікаў Беларусі аднагалосным рашэннем членаў Прэзідыума выключаны кіраўнік партала «ЛітКрытыка» **Аляксандр Новікаў.**

У мінулым годзе публікацыі Новікава на сайце «ЛітКрытыка» ўскосна паўплывалі на тое, што з СПБ выйшлі пяць вядомых творцаў: празаікі Андрэй Федарэнка, Алесь Наварыч і Валер Гапееў, паэтка Раіса Баравікова і дзіцячая пісьменніца Алена Масла.

СТОП-КАДР

11 студзеня ў Катэдры Св.Панны Марыі, што на плошчы Свабоды ў Мінску, адбылося вянчанне сустаршыні аргкамітэта па стварэнні партыі БХД Паўла Севярынца і яго жонкі Вольгі.

НУ І НУ!

Анатоля Лябедзьку везлі ў бок крэматорыя і Курапат...

Сёння а 10-й раніцы ў судзе Савецкага раёна Мінска адбудзецца разгляд адміністрацыйнай справы старшыні Аб'яднанай грамадзянскай партыі **Анатоля Лябедзькі.** Абвінавачваецца ён у парушэнні *"парадку арганізацыі або правядзення масавага мерапрыемства".* Віна палітыка ў тым, што ён разам з Віктарам Карняенкам збіраў подпісы гараджан за адмену аўтападатку, а заадно і за адстаўку ўрада. Нягледзячы на вялікую колькасць супрацоўнікаў міліцыі ў форме і ў цывільным, а таксама натоўп журналістаў, многія людзі ахвотна падпісваліся і выказвалі свае абурэнні наконт новаўвядзення. Калі палітыкі пайшлі ў метро, то за імі крочылі больш за дзясятак людзей у цывільным з рацыямі. Яны зайшлі разам з імі ў перапоўнены вагон, а калі дзверы зачыняліся, Лябедзька і Карняенка раптам перадумалі ехаць далей і выскачылі на перон. Службоўцам жа давялося пракаціцца...

Ці не помстай стала затрыманне Анатоля Лябедзькі ў двары дома праз тыдзень? Палітык не выключае і версію, што сабраць каля пад'езда людзей у цывільным мог запіс у "Фэйсбуку" аб намеры працягнуць збор подпісаў каля Камароўкі. Пры гэтым ён толькі паспеў крыкнуць нумар сваёй кватэры, каб папярэдзілі сваякоў пра затрыманне. "*Крыкнуў і адразу атрымаў па нырках*", – распавёў лідар партыі. *"Мяне спачатку адвезлі ва ўпраўленне аховы правапарадку і прафілактыкі Савецкага раёна. Там мяне ўразіла, у якіх умовах працуюць міліцыянеры. Брудныя сцены, падрапаная падлога, разбітая мэбля, смурод, нейкая машкара... Пра нармальнае абсталяванне, камп'ютары нават размовы няма. Што гэта? Ці можна людзям працаваць у такіх умовах? І гэта на фоне будаўніцтва палацаў і катэджаў..."*

Але на гэтым усё не скончылася.

– Недзе праз тры з паловай гадзіны пасля таго, як на мяне склалі пратакол, людзі ў цывільным вывелі мяне з міліцыі, пасадзілі ў машыну і праз некалькі хвілін на вялікай хуткасці, пад 140 кіламетраў у гадзіну, павезлі па кальцавой у бок Курапатаў. Там, каля "Бульбаш-хола", развярнуліся і павезлі мяне да гарадскога крэматорыя. Потым адтуль павезлі ў бок Вяснянкі – мікрараёна, дзе я жыву. Там я і выйшаў. Навошта яны так рабілі? Думаю, што гэта ініцыятыва нейкага мясцовага начальніка, бо ў вышэйшага кіраўніцтва, мне падаецца, хапіла б розуму гэтым не займацца. Яны ж самі разумеюць, што на мяне такія метады не падзейнічаюць, бо я ж маю пэўную "крэдытную гісторыю". Разлік быў на звычайных людзей, каб яны баяліся ўдзельнічаць у грамадскім жыцці. Лічу, што насамрэч гэта праява нейкага псіхозу. Калі адзін, ці двое, ці дзесяць чалавек збіраюць подпісы, то ніякага парушэння ў гэтым няма. Улады папросту баяцца нават самай маленькай іскры, каб толькі не разгарэлася полымя. Стварылася настолькі выбухованебяспечная сітуацыя, што яны імкнуцца патушыць самы маленькі ачаг у зародку. Яны баяцца любых праяўленняў, якія выходзілі б за рамкі ўласна палітычнай апазіцыі.

Я ўжо не кажу, што міліцыянеры дапусцілі процьму парушэнняў. Фактычна адбылося выкраданне чалавека, фізічны гвалт, адмова ў прадастаўленні адваката, магчымасці патэлефанаваць дадому і гэтак далей. Я буду звяртацца да міністра, тым больш што я паабяцаў гэта супрацоўнікам міліцыі...

У міліцыі Савецкага раёна і ў Мінскім гарадскім упраўленні ўнутраных спраў "Народнай Волі" не адказалі, з якой мэтай людзі ў цывільным зладзілі затрыманаму палітыку "экскурсію", не змаглі адказаць на пытанне, ці былі запланаваныя для наведвання іншыя аб'екты, напрыклад, "Лінія Сталіна".

Калі суд усё ж пагодзіцца з абвінавачаннямі міліцыянераў, то Анатоля Лябедзьку могуць пакараць штрафам ад 20 да 50 базавых велічынь альбо арыштаваць ад 10 да 15 сутак. Палітык сказаў, што звяртацца ў пракуратуру будзе па выніках судовага пасяджэння.

Любоў ЛУНЁВА.

АНОНС

ЗА ВОЛЮ!

Так, гісторыя помніць, калі за ВОЛЮ, за СВАБОДУ, за НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ роднай зямлі мужныя змагары аддавалі жыцці. Сведчаннем таму – падзеі 1863–1864 гадоў на Гарадзеншчыне.

*Шкада, але мы, нашчадкі герояў-каліноўцаў, так мала ведаем пра тое, што сапраўды адбывалася пазамінулым векам у нашых краях. Старонкі кнігі **Івана Будніка**, якія, на жаль, ніяк не могуць выйсці масавым тыражом і якія мы пачынаем друкаваць у сённяшнім нумары "Народнай Волі" (гл. 5–6-ю стар.), – гэта жывая дакументалістыка тых далёкіх часоў, яскравы ўзор барацьбы лепшых сыноў і дачок нашай Радзімы за тое, каб на тутэйшых абсягах уладарыў не чужаземец, а свой народ.*

Раім чытачам азнаёміцца з серыяй публікацый І.Будніка ў гэтым і наступных нумарах "Народнай Волі".

ФАКТ

Раздача...

Напярэдадні Новага года па старым стылі Аляксандр Лукашэнка ўручыў дзяржаўныя ўзнагароды. Па выніках мінулага года – правальнага ледзь не па ўсіх паказчыках – ордэн Айчыны III ступені атрымалі вельмі вядомыя персоны.

Згодна з заканадаўствам, ордэн Айчыны – вышэйшы ордэн Рэспублікі Беларусь. Вышэйшай ступенню ордэна Айчыны з'яўляецца I ступень.

Прысуджаецца:

– за выдатныя дасягненні ў вытворчай, навукова-даследчай, сацыяльна-культурнай, грамадскай, дабрачыннай і іншых сферах дзейнасці, накіраванай на павышэнне дабрабыту людзей і ўмацаванне магутнасці краіны;

– за мужнасць і адвагу, праяўленыя пры абароне Айчыны і яе дзяржаўных інтарэсаў, забеспячэнні законнасці і правапарадку;

– за вялікія заслугі ў развіцці эканамічных, навукова-тэхнічных і культурных сувязяў паміж Рэспублікай Беларусь і іншымі краінамі.

Такім чынам, вышэйшы ордэн краіны атрымалі:

Валерый ВАКУЛЬЧЫК – старшыня Камітэта дзяржаўнай бяспекі. Ні ў барацьбе з маштабным наркатрафікам, ні ў барацьбе з гандлем зброяй ведамства пад яго кіраўніцтвам так і не адзначылася. Затое працягвае займацца палітычным вышукам. Унесены ў спіс неўязных у краіны ЕС.

Ігар ШУНЕВІЧ – міністр унутраных спраў. Яшчэ адзін фігурант так званага чорнага спісу беларусаў, якіх цывілізаваны свет не жадае бачыць на сваёй тэрыторыі. Увесь мінулы год МУС скаланалі скандалы, у тым ліку звязаныя са збіццем і нават забойствам людзей супрацоўнікамі міліцыі.

Юрый ЖАДОБІН – міністр абароны. Цяжка сказаць, якія канкрэтна заслугі ацэнены высокай узнагародай, але наўрад ці беларускія вайскоўцы сталі адчуваць сябе лепей.

Андрэй КАБЯКОЎ – кіраўнік Адміністрацыі прэзідэнта. Толькі ў лістападзе мінулага года Аляксандр Лукашэнка заявіў, што за правал мадэрнізацыі і кадравай палітыкі выносіць Кабякову "строгую вымову і апошняе папярэджанне". Цяпер за тое ж узнагародзіў?

Ордэнам Пашаны адзначаны памочнік прэзідэнта – галоўны інспектар па Магілёўскай вобласці **Генадзь Лаўранкоў** і старшыня Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў **Лідзія Ярмошына**.

Нагадаем, што Магілёўская вобласць па паказчыках далёка не лепшая ў краіне. Наадварот, па выніках 11 месяцаў мінулага года яна дэманстравала найменшыя паказчыкі па валавым рэгіянальным прадукце.

Ну а што тычыцца Лідзіі Ярмошынай, то цяжка ўзгадаць больш адыёзную асобу ў беларускім кіраўніцтве. Вынікі ніводных выбараў, праведзеных пад яе кіраўніцтвам, у цывілізаваным свеце не былі прызнаны. Унесена ў спіс неўязных у краіны ЕС за ўдзел у парушэннях правоў чалавека ў Рэспубліцы Беларусь. Шэраг палітычных і грамадскіх актывістаў спрабуюць дабіцца ўзбуджэння супраць спадарыні Ярмошынай крымінальнай справы, паколькі Аляксандр Лукашэнка падчас інтэрв'ю неаднаразова прызнаваўся, што аддаваў каманду фальсіфікаваць вынікі выбараў і ЦВК рабіў гэта.

Тым не менш Аляксандр Лукашэнка высока адзначыў такую працу. Больш за тое, ён удастоіў дзяржаўных узнагарод... членаў каманды Прэзідэнта Беларусі па хакеі. Так, ордэнам Пашаны ўзнагароджаны Вадзім Бекбулатаў, медалём "За працоўныя заслугі» – Дзмітрый Баскаў, Алег Мікульчык і Сяргей Шыткоўскі. Ганаровае званне заслужанага трэнера Рэспублікі Беларусь прысвоена Андрэю Гусаву, заслужанага майстра спорту Рэспублікі Беларусь – Андрэю Асташэвічу, Паўлу Беламу, Сяргею Задзялёнаву, Андрэю Міхалёву і Генадзю Савілаву.

Дарэчы, з новых заслужаных майстроў спорту толькі Сяргей Задзялёнаў – дзеючы хакеіст. Ён выступае за мінскае "Юнацтва". Павел Белы і Генадзь Савілаў – бізнесмены. Андрэй Асташэвіч – дырэктар спарткомплексу "Раўбічы", а Андрэй Міхалёў у сакавіку мінулага года быў дыскваліфікаваны Міжнароднай федэрацыяй хакея на 2 гады за ўжыванне допінгу.

Ігар МАРОЗАЎ.

РЕПЛИКА

Не смешно

Спортсмены говорят, что это смешно. Хоккеисты-ветераны-любители из президентской команды получили звания заслуженных мастеров спорта Республики Беларусь – и настоящим спортсменам такая новость показалась смешной.

Ведь это – как человеку, иногда вкручивающему дома лампочки, присвоить звание заслуженного энергетика.

Как скупердяйку-тещу наградить званием заслуженного экономиста.

Как деятеля, умеющего написать на заборе известное слово из трех букв, назвать писателем.

Это смешно, потому что в советское время "заслуженных" давали ТОЛЬКО олимпийским чемпионам!

Владимир Парфенович – заслуженный мастер спорта. Трехкратный олимпийский чемпион, единственный в мире байдарочник, выигравший три золотые медали в рамках одних Олимпийских игр.

Екатерина Карстен – заслуженный мастер спорта. Первая и единственная двукратная олимпийская чемпионка в истории независимой Беларуси, многократная чемпионка мира в гребле на одиночке.

Виталий Щербо – заслуженный мастер спорта. Знаменитый гимнаст, шестикратный олимпийский чемпион, единственный в истории неповец, выигравший шесть золотых наград на одних Играх, один из лучших гимнастов всех времен, единственный мужчина, который становился чемпионом мира во всех восьми дисциплинах – личном и командном первенствах, а также на всех шести снарядах...

Не знаю, какое затмение должно найти, чтобы одинаково оценивать заслуги перед спортом Виталия Щербо, Саши Герасимени, Дарьи Домрачевой, Сергея Мартынова и хозяина строительных компаний Павла Белого.

Не знаю, чем надо руководствоваться, чтобы в итоге поставить в один ряд спортсменов Александра Глеба, Викторию Азаренко, Макса Мирного и каких-то Геннадия Савилова и Сергея Заделенова.

В конце концов, это совершенно противоречит белорусскому закону о государственных наградах, который элементарно не дозволяет присваивать почетные звания за меткость попадания в писсуар или в плевательницу.

Так, статья 59 этого закона гласит: "Почетное звание «Заслуженный мастер спорта Республики Беларусь» присваивается спортсменам, в том числе спортсменам-инвалидам, за достижение высоких результатов на Олимпийских, Паралимпийских и Всемирных играх, чемпионатах, первенствах и Кубках мира и Европы".

Допустим, критерий "высокий результат" – это критерий оценочный. Кто-то может утверждать, что награждать нужно только за первое место, за "золото", кто-то – что само попадание на Олимпиаду достойно награды. Но все остальное абсолютно понятно прописано: для получения звания ЗМС как минимум нужно хотя бы участвовать не в дворовых соревнованиия и не в рождественских и всяких подобных шоу.

Игроки президентского хоккейного клуба просто-напросто не участвовали в турнирах, за которые может быть присвоено звание "Заслуженный мастер спорта". Они не показали на них никакого результата – ни высокого, ни низкого, потому что их там не было и быть не могло. Ни на Олимпиаде, ни на Кубке мира, ни на первенствах Европы...

Они, по большому счету, не спортсмены. Они – обслуживающий персонал. Они – те, кто не дает главе государства скучать, кто и его развлекает, и сам развлекается, кто тешит его самолюбие и не забывает о своем.

Как по мне, так они больше подошли бы к номинациям "Сфера обслуживания" или "Заслуженный изобретатель", но никак не в категорию "Спорт".

Дать звание заслуженного мастера спорта людям, заслуги которых перед спортом заключаются в том, чтобы по первому звонку явиться развлекать президента игрой в хоккей, это плевок в настоящих спортсменов.

Это плевок в тех, кто через пот и кровь, через годы и десятилетия изнурительных тренировок, через травмы, боль и тяжелую работу шел к своим победам.

Это не смешно.

Светлана КАЛИНКИНА.

ТОЧКА ЗРЕНИЯ

Переломный момент в спасении Беларуси

Людям, нам кажется, надоели «междусобойчики» между властью и оппозицией. Оппоненты режима кричат: «Вот она, диктатура! Долой!» Власть им отвечает: «Вот они, отмороженные! Ату их!» И так – 20 лет.

А что же в реальной жизни?

Согласно опросу, проведенному в декабре 2013 года Независимым институтом социально-экономических и политических исследований (НИСЭПИ), зарегистрированным в Вильнюсе, за кандидата – сторонника Лукашенко на местных выборах 2014 года собираются голосовать 30,2% белорусов. За кандидата – противника Лукашенко готовы отдать свой голос 21,9% респондентов, а за «иного кандидата» – 34,4%. Будь сегодня президентские выборы, лишь 13,9% респондентов проголосовали бы за представителя оппозиции, большинство же – «за любого другого кандидата», кроме ставленника власти или оппозиционера.

На наш взгляд, главной ошибкой лидеров белорусской оппозиции является упрощенное противостояние власти по любым аспектам, что не способствует демократическим активистам (даже самым креативным) прорваться в системный политический процесс. Внесистемная оппозиция, ее самые достойные и мужественные представители, так и будут оставаться вне системы, а власть будет оставаться в руках системы.

Большинство белорусов выступает за реальную политическую альтернативу, которая откроет дорогу устойчивому развитию страны. Люди правильно чувствуют, что успешная Беларусь – это консолидированная Беларусь. Следовательно, перспектива остается за теми политиками, которые солидаризируют белорусский социум, его элиты, белорусскую нацию.

Сегодня, мы, белорусы, стоим перед дилеммой: политическая модернизация и развитие всех сфер нашей жизни или радикализация, «майданизация» и дестабилизация белорусского социума. Первейший вопрос, который стоит перед ответственными политиками: как уйти от подобной дилеммы и есть ли для этого объективные предпосылки.

Объективные предпосылки очевидны. У власти и оппозиции одна страна, это, во-первых. Во-вторых, сегодня, слава Богу, элита (власть) и контрэлита (оппозиция) декларируют одни и те же ценности – независимость и суверенитет.

В-третьих, страна за годы постсоветской истории вышла на качественно новый виток развития и нуждается в новом «общественном договоре» между гражданами и государством. Сегодня примерно 30% белорусов, которых условно можно назвать «средним классом», хотят стабильного развития и желают влиять на общественные и политические процессы. Эти люди занимают центристскую позицию, и те из них, кто является оппонентами власти, составят ядро конструктивной оппозиции, а другие станут опорой партии власти.

В-четвертых, за это время сформировался или находится в стадии формирования новый класс государственников («новый номенклатурный класс»). Многих из них уже не устраивает сегодняшняя ситуация. Конечно, это еще не национальный класс – они понимают одно: сильное государство – хорошие доходы. Сегодня эти люди, как и власть, перехватили все лозунги «пазьняковской» оппозиции: они тоже говорят о независимости, суверенитете, о белорусской культуре. Этот класс – корпоративный. При случае он может играть по своим правилам. Лидеры оппозиции должны были бы увидеть этот новый класс, начать с ним работу – что, кстати, пытается делать наш оргкомитет «Социал-демократы за диалог и консолидацию».

Все отмеченное подтверждает: пора изменить стратегию и тактику демократических сил.

Предлагаемая нами стратегия «За диалог и консолидацию», думается, отвечает новым белорусским реалиям, позитивным перспективам развития страны, новым задачам, стоящим перед молодым белорусским государством.

Положения стратегии (развитие диалога между элитой и контрэлитой, место оппозиции в системном политическом процессе, модернизация политической системы, формирование конструктивной оппозиции, консолидация белорусского социума, проведение властью «Новой политики» и т.д.) вселяют определенную надежду. Наши предложения: цивилизованно, по-европейски, выстраивать реальный политический процесс, развивать диалог внутри страны и выстраивать нормальные, добрососедские отношения с Евросоюзом – вызывают, мы уверены, позитивный интерес у многих белорусов.

(Окончание на 2-й стр.)

ПРОДОЛЖЕНИЕ ТЕМЫ

Расплата за головотяпство

Прочитал в «Народной Воле» за 3 декабря 2013 г. статью Эдуарда Пензина «Блеск и нищета», стало больно не только за Кобринский консервный завод, но и за всю отрасль переработки плодоовощной продукции в Брестской области, которую постигла такая же участь, как и завод. Нет ГО «Брестплодоовощпром», руководившего этой отраслью. Некогда лучшее объединение в Беларуси прекратило свое существование.

Мне пришлось работать в объединении в 2000–2006 годах, поэтому я знаю не понаслышке о том, как медленно погибала отрасль переработки плодоовощной продукции.

Первый звонок прозвучал в августе 2000 года. Наши консервы стали неконкурентоспособны на российском рынке по цене. Да и товарный вид был не из лучших. Так, соки выпускались в 3-литровых стеклянных банках с невыразительными этикетками. Россияне не имели претензий по качеству к нашим консервам, но просили сок поставлять в тетрапаках или хотя бы в стеклянных бутылках. Первая линия розлива сока в тетрапаки появилась на Пружанском консервном заводе спустя несколько лет. Линия бэушная, отработала в Испании 18 лет, но мы рады были и такой. Аналогичные линии по переработке зеленого горошка смонтировали и на Кобринском заводе.

К 2003 году наши консервы по цене были уже выше на 20–30%, чем закупаемая Россией аналогичная продукция из тех же Венгрии и Болгарии. Дешевле поставляли консервную продукцию и российские заводы, которые начали к этому времени восстанавливаться.

В 2002 году я был командирован в г.Мурманск на выставку продовольственных товаров. С помощью советника нашего посольства в РФ по г. Мурманску мы встретились с представителями бизнеса, обеспечивающими продовольствием не только Мурманскую область, но и большую часть российского побережья Ледовитого океана. Нам предлагали наши земляки (в Мурманске очень много белорусов-бизнесменов) различные варианты. Мы могли открыть Торговый дом, для этого нам за символическую цену в аренду предлагали 4-этажное здание. Тогда эта ниша была свободна, мы могли вагонами поставлять продукты питания. Взамен по довольно низким ценам могли поставлять в Беларусь рыбные консервы, большой ассортимент мороженой, копченой, вяленой и сушеной рыбы. Лучшие сорта мороженой рыбы стоили не больше одного доллара США за килограмм, цена копченого палтуса – в три раза дешевле, чем в наших магазинах.

Приехав из командировки, я написал служебную записку председателю облисполкома, где изложил возможности поставок продовольственных и промышленных товаров в этот регион. Реакции на мою записку не последовало.

Так мы теряли рынки сбыта.

Много было и других объективных и субъективных причин спада производства. Не смогли наши заводы воспользоваться ситуацией, когда после развала СССР Россия на ура в течение восьми лет закупала наши продукты питания, когда у нас цены были значительно ниже российских. Так, цены на продукты питания в 1999 году в России были в разы выше наших. За два года мы успели потерять это преимущество.

За это время можно было модернизировать и перепрофилировать всю отрасль, но время бездарно упустили. Многие сельхозпредприятия такой ситуацией воспользовались. Я знаю хозяйство в Гродненской области, которое в эти годы сделало ставку на выращивание овощей и их реализацию в Россию. За счет поступления валюты они сумели полностью обновить машинно-тракторный парк, реконструировать и построить новые животноводческие фермы и решить другие производственные вопросы. Сегодня это одно из лучших предприятий не только на Гродненщине, но и в Беларуси.

Руководители консервных заводов этой ситуацией не воспользовались. Все жили одним днем. Восемь лет проспали, оставшись со старым оборудованием и такими же технологиями. Сегодня можно лишь спорить о том, кто больше повинен в этом – директора заводов, руководство объединения, облисполком и райисполкомы, республиканский концерн. Видимо, в какой-то степени виновны все, в том числе и правительство, проспавшее целую отрасль, которая сегодня могла бы поставлять продукцию на экспорт и стать источником поступления валюты.

С распадом Советского Союза большое количество заводов области не нужно было, особенно мелких. Сохранить Кобринский, Пинский, Горынский консервные заводы имело смысл. Ведь в лучшие годы Кобринский консервный завод в бытность директором завода Анны Николаевны Шутро производил до 30 миллионов условных банок консервов в год. К 2005 году производство снизилось более чем в пять раз. Продукция Горынского завода славилась качеством. Пинчане выпускали уникальные соки с мякотью, пользующиеся большим спросом. Нужно отметить, что в 2005–2006 годах облисполком все же пытался реанимировать Кобринский и Горынский заводы, выделялись деньги из бюджета, однако эффективно их использовать директора заводов не смогли.

Экономику Кобринского и Горынского заводов сильно подорвало приобретение дорогостоящих английских комбайнов для уборки зеленого горошка. Техника, конечно, хорошая и нужная, но без помощи государства это приобретение оказалось в финансовом плане слишком обременительным для заводов. Были и остаются нерешенными вопросы по таре, упаковке, то есть все то, что связано с внешним видом продукции. Слабо решались вопросы рекламы, внедрения в производство нового сортимента и так далее. Все это негативно сказывалось на работе отрасли.

Наверное, руководству страны пора определиться с вопросом, как развиваться Беларуси дальше. Ставку делать на промышленность, промышленные предприятия, продукция которых пользуется спросом на рынке, там, где мы монополисты. Остальные предприятия перепрофилировать, продать инвесторам, если их кто купит, сдать в аренду и прочее. К перерабатывающей отрасли аграрного сектора нужно повернуться лицом. Она станет своеобразной палочкой-выручалочкой в любой кризис. Людям есть всегда хочется, пробиться на рынки продовольственных товаров значительно легче, нужна только разворотливость соответствующих служб. Думаю, что рано или поздно придется возвращаться к этому вопросу, что-то можно будет еще восстановить, что-то построить заново, дело лишь в затратах, во что все обойдется. Но наш народ крепкий, расплатимся в очередной раз за чье-то головотяпство.

В работе предприятий особую роль должны играть службы маркетинга. К сожалению, пока у нас очень мало толковых специалистов этого профиля, плохо их готовят и в учебных заведениях. Мы не умеем торговать и очень медленно этому учимся.

Всем известно: процветание любого предприятия зависит от руководителя и только от него. Если будут даже сильные специалисты на производстве, а руководитель слабый – ничего путного не получится. Отрицательную роль в обстановке на производстве играет и нынешняя контрактная система. Основное кредо системы: я – начальник, ты – дурак. Не может быть нормальной, творческой обстановки в любом коллективе, когда специалисты, рабочие боятся слово сказать самодуру или некомпетентному начальнику, зная, что по окончании контракта он окажется без работы. А бестолковых руководителей в последнее время развелось много, потому что кадровые вопросы пущены на самотек. Дожились до того, что сегодня не только сложно найти руководителя предприятия, но видим эти проблемы и при назначении чиновников более высокого ранга. Хотя, казалось, чего было мудрить: взять за основу советскую систему подготовки и подбора кадров, там было много положительного, редко дураки попадали на руководящие должности. Да и трудовое законодательство было неплохо проработано. Но у нас пошли по более легкому пути – назначили руководителя, как говорят, с улицы, через пару месяцев его уволили, назначили другого – опять уволили, и так далее: авось попадется толковый организатор или специалист. Но чудеса случаются редко, а в итоге имеем загубленные, неподъемные заводы, фабрики, колхозы...

Не знаю, с чьей подачи была принята контрактная система, но это большая ошибка руководства страны, и исправлять ее никто не думает. Наверное, многих такие отношения в трудовых коллективах устраивают, легко ведь руководить покорным стадом. Но в конечном итоге от этих проблем страдает производство. Я 25 лет отработал руководителем и знаю, что есть много форм и методов воздействия на нерадивых работников без контрактной системы. Это придумано своеобразное пособие руководителям-бездельникам. Рабы ни в одном государстве хорошо не работали, а наша контрактная система чем-то напоминает такой строй применительно к XXI веку. Результаты этой системы только начинаем пожинать.

А.КРАВЧУК, пенсионер.
Кобринский район.

ВАС ИНТЕРЕСУЕТ...

Что с делом директора фабрики “Слодыч”?

В конце декабря прошла небывалая новость о том, что за незаконную прослушку своих подчиненных задержана директор фабрики “Слодыч”. Расскажите, чем закончилась эта история? Отпустили ли руководительницу фабрики или расследование продолжается? Может быть, ее выпустили из следственного изолятора на свободу под залог?

Петр КУХАРСКИЙ,
Минский район.

Как рассказали “Народной Воле” в Следственном комитете, **Татьяна Селих** по-прежнему находится за решеткой – избранную ранее меру пресечения ей не изменяли.

Директору фабрики “Слодыч” предъявлены обвинения по трем статьям Уголовного кодекса. Ее обвиняют в незаконном приобретении специальных технических средств, предназначенных для негласного получения информации, злоупотреблении служебными полномочиями и нарушении тайны телефонных переговоров или иных сообщений.

По данным следствия, ущерб, который нанесла Татьяна Селих своей деятельностью, оценивается в более чем 200 миллионов белорусских рублей (в эквиваленте – больше 20 тысяч долларов). Видимо, на эту сумму за счет предприятия она и прикупила «жучки». Кстати, это квалифицируется как *«особо крупный размер».*

Любопытно, что о задержании Татьяны Селих стало известно 19 декабря минувшего года. В этот же день на фабрику приезжал замминистра внутренних дел **Николай Мельченко** вместе с начальником РУВД Партизанского района Минска **Максимом Свиридом**. Как сообщает сайт фабрики, генерал Мельченко выступил с докладом *“Актуальные вопросы обеспечения общественной безопасности».* Успела ли Татьяна Селих прослушать лекцию или она уже отвечала на вопросы следователей – точно не известно...

Татьяна Селих была назначена директором фабрыки “Слодыч” в 2009 году. Раньше занимала должность заместителя директора по логистике. В минувшем году она удостоилась звания «Женщина года».

Марина КОКТЫШ.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Супадзенне?

Як стала вядома, днямі першы намеснік міністра архітэктуры і будаўніцтва **Ірына Архіпава** вызвалена ад займаемай пасады.

Нагадаем, што яе муж **Аляксандр Архіпаў** у лістападзе мінулага года быў адхілены ад пасады намесніка генпракурора і звольнены з органаў пракуратуры за *«здзяйсненне дзеянняў, што дыскрэдытуюць званне пракурорскага работніка і не сумяшчальныя са службай у органах пракуратуры».* У дачыненні да яго была ўзбуджана крымінальная справа па ч.3 арт.424 КК (злоўжыванне ўладай або службовымі паўнамоцтвамі). 14 лістапада, прымаючы з дакладам генпракурора Аляксандра Канюка, Аляксандр Лукашэнка заявіў, што Архіпаў, будучы на пасадзе намесніка генпракурора, паспрабаваў замяць справу, звязаную з гібеллю чалавека ў ДТЗ.

У Следчым камітэце і Генпракуратуры журналістам сказалі, што «справа Архіпава» ў вытворчасці гэтых ведамстваў не знаходзіцца. Расследаваннем гэтай крымінальнай справы займаецца Камітэт дзяржбяспекі. У КДБ сказалі, што пакуль новай інфармацыі па гэтай справе няма.

СІТУАЦЫЯ

Іна Соркіна: “Давайце дачакаемся канчатковага рашэння...”

У Гродзенскім універсітэце працягваюцца “чысткі” – стала вядома, што на пасаду дацэнта не абрана кандыдат гістарычных навук Іна Соркіна.

Як паведаміла ў “Фэйсбуку” “Гродзенская бібліятэка”, такое рашэнне прыняў Савет факультэта гісторыі, турызму і камунікацыі Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта.

«Няма іншых прычын, акрамя палітычных, выкідаць (іначай назваць нельга) з універсітэта навукоўца і выкладчыка, які мае 70 навуковых публікацый за апошнія пяць гадоў. Не існуе іншых прычын, акрамя палітычных, выкідаць з працы аўтара выдатнай манаграфіі «Мястэчкі Беларусі ў канцы XVIII – пачатку XIX стст.» Не існуе іншых прычын, акрамя палітычных, выкідаць з універсітэта калегу, якая даводзіла несправядлівасць і шкоднасць для беларускай навукі і прэстыжу ўніверсітэта звальнення гісторыкаў Вячаслава Шведа і Андрэя Чарнякевіча», – адзначаюць калегі ў паведамленні.

Нагадаем, раней Савет ГрДУ на пасаду прафесара па конкурсе не абраў доктара гістарычных навук **Вячаслава Шведа**, хоць напярэдадні спадар Швед быў узнагароджаны медалём “За заслугі перад Гродзенскім дзяржаўным універсітэтам імя Янкі Купалы”. Апальнае “Гродназнаўства” каштавала гісторыку спачатку паловы стаўкі, а пасля і працы наогул.

Аб сваім дабраахвотным сыходзе з універсітэта на знак пратэсту супраць ціску на калег у адкрытым лісце да кіраўніка Гродзенскага аблвыканкама заявіў старшы выкладчык кафедры тэорыі дзяржавы і права **Ігар Кузьмініч.** Яшчэ раней, восенню 2012 года, з універсітэта быў звольнены адзін з аўтараў кнігі “Гродназнаўства” **Андрэй Чарнякевіч.** Прычым экс-старшыня Гродзенскага аблвыканкама **Сямён Шапіра** прызнаўся, што асабіста загадаў звольніць Чарнякевіча: *«Наконт Чарнякевіча прымаў загад я асабіста*, – сказаў ён. – *Напісалі падручнік і надрукавалі за мяжою. За чые грошы? Не, каб да мяне прыйсці і пагаварыць!.. Ва ўніверсітэце 16 чалавек, якія заклікаюць звергнуць уладу».*

Як стала вядома “Народнай Волі” з дакладна інфармаванай крыніцы, такі паварот падзей не стаў нечым нечаканым для Іны Соркінай. Быццам яе аб гэтым папярэджвалі...

“Версіі таго, што здарылася, ёсць, але гэта ўсяго толькі версіі, – распавяла мне **Іна СОРКІНА**. – *Сапраўдныя матывы невядомыя. Я планую падаць апеляцыю, таму загада аб маім звальненні пакуль не было. Давайце дачакаемся канчатковага рашэння...”*

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

АФІЦЫЙНА

Прэс-сакратар Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы **Алена КУЛЕШ** таксама пракаментавала “Народнай Волі” вышэйназваную сітуацыю.

– Думаю, наўрад ці вас задаволіць тое, што я скажу, – кажа яна.

– Нас задаволіць любы каментарый.

– Тады найперш хачу адзначыць, што гэта было не звальненне, а абранне на конкурснай аснове. Працэс правядзення конкурсу на замяшчэнне вакантнай пасады – гэта стандартная працэдура, якая ва ўніверсітэце існуе гадамі. І не толькі ў нашай ВНУ. Сама працэдура на факультэце праведзена ў адпаведнасці з палажэннем і была поўнасцю захавана. Як факт магу прывесці адну лічбу: усяго было 11 прэтэндэнтаў на 8 пасад, якія замяшчаліся.

– Канчатковае рашэнне будзе прынята Саветам універсітэта?

– Так, гэта адбудзецца 27 студзеня. І Іна Соркіна, наколькі мне вядома, мае права падаць апеляцыю. Апошняе слова скажа адміністрацыя ўніверсітэта.

З НАГОДЫ

Леанід ДРАНЬКО-МАЙСЮК

Калі палітык сам аддае ўладу...

У сваёй апошняй кніжцы “Знакі прыпынку” **Уладзімір Някляеў** напісаў пра **Барыса Ельцына**: *“Ён зрабіў дзве рэчы: даў свабоду і аддаў уладу...”*

У гісторыі адбываюцца істотна якасныя змены, калі палітык сам (!) аддае ўладу.

Гэтак зрабіў імператар Мікалай II – у выніку чаго лютаўская рэвалюцыя перайшла ў кастрычніцкую, і мы, беларусы, займелі спачатку БНР, а тады ўжо і БССР..

Адразу і не згадаю ўсіх палітыкаў, якія добраахвотна развіталіся з уладай, – мусіць жа, іх было не так і шмат, аднак жа яны былі і ёсць нават у нашы дні.

Адразу ўспамінаецца **Фідэль Кастра** і палкоўнік **Уга Чавес**...

І вось навіна з культурнага жыцця, якую днямі распаўсюдзілі некаторыя інтэрнэт-рэсурсы: Беларускі дзяржаўны акадэмічны музычны тэатр рыхтуе да пастаноўкі на ліпень 2014 года мюзікл пра былога прэзідэнта Венесуэлы Уга Чавеса.

Прызнаюся: гэты палітык мне падабаўся, было ў ім нешта ад **Тадэвуша Касцюшкі, Кастуся Каліноўскага;** ён быў з тых, хто не хаваецца за плечы іншых!

І апошнія ягоныя дні паказалі, што права кіравання дзяржавай не з’яўлялася для яго абсалютнай каштоўнасцю, і гэтую каштоўнасць, як звыклую рэч, ён і перадаў у іншыя рукі.

І вось нас чакае музычна-сцэнічны твор пра дзеяча не з нашай гісторыі!

Зразумела, чаму тэатр рыхтуе гэту пастаноўку: заказ ёсць заказ, а тэатр – дзяржаўная арганізацыя.

Аднак жа мне, аматару тэатральнага мастацтва, хочацца бачыць спектаклі пра жыццё вялікіх беларусаў; веру, такія спектаклі з’явяцца, і нашы акцёры ўвасобяць на сцэне вобразы нацыянальных падзвіжнікаў **Івана Луцкевіча, Антона Луцкевіча, Вацлава Ластоўскага, Браніслава Тарашкевіча, Клаўдзія Дуж-Душэўскага,** дзякуючы якім Беларусь, як дзяржава, засталася ў свеце.

І зноў жа нашы маладыя рэжысёры могуць наблізіцца і да жыцця **Васіля Быкава, Уладзіміра Караткевіча,** скарыстаўшы пры гэтым творчы вопыт **Барыса Луцэнкі, Валерыя Анісенкі, Віталя Баркоўскага, Уладзіміра Савіцкага**.

Зрэшты, гэта вельмі добра, што ў Мінску з’явіцца спектакль пра Уга Чавеса; я буду глядзець яго як сцэнічны твор пра палітыка, які пры жыцці аддаў уладу.

СМАЧНА ЕСЦІ!

“Савушкіна прадукту” больш не будзе

Кампанія памяняла брэнд сваёй малочнай прадукцыі на «Савушкін»

Перайменаванне асноўнага брэнда ніяк не адаб’ецца на назве самой кампаніі: адкрытае акцыянернае таварыства будзе па-ранейшаму звацца «Савушкін прадукт». Абноўлены лагатып паступова з’явіцца на ўпакоўках прадуктаў гандлёвай маркі «Савушкін» і ў рэкламных матэрыялах, звязаных з прадукцыяй кампаніі.

– З пункту гледжання маркетынгу «прадукт» – гэта тавар ці паслуга, якія можна прапанаваць рынку і якія будуць задавальняць патрэбнасці спажыўцоў, – пракаментавала змяненні начальнік упраўлення маркетынгу і рэкламы ААТ «Савушкін прадукт» **Алена Васянкова. –** *Адпаведна, гэта слова не ўнікальнае і не здольнае выступаць адметным элементам. Да таго ж за доўгі час існавання брэнда самі спажыўцы падказалі нам неабходнасць яго аптымізацыі, таму што называлі прадукты нашай маркі «Савушкін», а не «Савушкін прадукт».*

ТОЧКА ЗРЕНИЯ

Переломный момент в спасении Беларуси

(Окончание. Начало на 1-й стр.)

Главный приоритет новой стратегии – безусловное следование принципу эволюционных изменений в развитии общества и государства. Общественную жизнь нужно не взламывать, а менять поступательно, прагматично и рационально и, главное, продуманно и спокойно.

Социум надо готовить к переменам, в том числе и политическим.

К ним должна быть подготовлена и сама политическая элита. Не противостояние и эскалация политического процесса, а диалог и сотрудничество являются для конструктивного крыла белорусской оппозиции главными приоритетами в решении политических, экономических, социальных и иных проблем, что будет не разъединять, а консолидировать общество, и в первую очередь все конструктивные силы белорусского политического процесса. Поэтому реализация нашей стратегии опирается на принципы четырех «К»: конструктивизм, компромисс, консенсус, консолидация.

Очевидно, что новую стратегию «За диалог и консолидацию», стратегию компромиссов и диалога, способны осуществлять представители конструктивно и креативно мыслящей части оппозиции и власти.

Ответственные за страну граждане, часть представителей руководящей элиты и многие активисты оппозиции давно понимают, что не только оппозиция нуждается в системном политическом месте, но и государство получит пользу от модернизации политической системы, в которой будет присутствовать контрэлита. Так давайте пробовать наладить в стране реальный политический процесс, когда все субъекты этого процесса играли бы реальную роль и представители оппозиции были бы представлены в парламенте, коридорах власти и т.д.

Полагаем, что новая стратегия является хорошим стартом в предстоящей избирательной кампании для формирования позитивного имиджа демократических кандидатов в депутаты как конструктивной и созидательной силы. Она позволяет формировать в общественном сознании имидж людей, которые болеют за страну и ее граждан, а не спекулируют на трудностях ради дешевого популизма. Кандидаты – сторонники новой стратегии выиграют в глазах абсолютного большинства избирателей. Как представители конструктивной оппозиции (важнейшего института развития и совершенствования любой зрелой политической системы), они будут формировать позитивный имидж всей демократической оппозиции, готовой брать на себя часть ответственности за развитие страны и укрепление белорусской государственности. Реализация новой стратегии остановит затянувшийся процесс маргинализации оппозиционных структур, поднимет их рейтинг, вернет оппозиции доверие людей.

Мы предлагаем демократическим кандидатам в депутаты местных Советов взять за основу своей деятельности принципы и подходы стратегии «За диалог и консолидацию» и положить в основу своих предвыборных программ следующие положения:

– коррупция в органах власти (доставшаяся нам в наследство еще от СССР и погубившая некогда могущественное государство), как никогда, угрожает нам и нашему молодому государству;

– надо прекратить практику формирования законодательной власти, в том числе местных Советов, из числа представителей исполнительной власти – директоров и управленцев. Их место не в Советах, а на заводах и фабриках;

– исполнительная власть на местах должна регулярно отчитываться перед налогоплательщиками об использовании государственных средств, особенно по исполнению жилищной программы и модернизации градообразующих производств;

– налоги, взимаемые с нас, должны идти на исполнение социальных программ, а не на подпитку коррупционных кланов чиновников разных уровней. Механизм формирования консолидированного бюджета и его расхода должен быть прозрачным и понятным для налогоплательщиков.

Поддержка стратегии «За диалог и консолидацию» уже на этапе местных выборов позволит сформировать позитивную идеологическую и мировоззренческую площадку для следующих электоральных кампаний, в том числе для альтернативного кандидата в президенты Республики Беларусь от конструктивного крыла белорусской оппозиции в 2015 году.

Реализация новой стратегии в перспективе может стать переломным моментом, когда диалог и Новая политика превратятся в главный тренд развития белорусского политического процесса. Для политиков и гражданского общества это откроет новые возможности по укреплению суверенитета и независимости нашего государства, повышению благосостояния белорусов.

Реализация новой стратегии позволит элите и контрэлите принимать консолидированные решения по поводу главных цивилизационных задач, стоящих перед переходным белорусским обществом, приоритетными среди которых являются государственный суверенитет, формирование национального государства, культурная и духовая идентичность белорусской нации. Новые подходы уже в краткосрочной перспективе помогут консолидированно формулировать мировоззренческие и идеологические перспективы развития белорусской нации и находить адекватные ответы на вызовы глобального мира.

Анатолий ЛЕВКОВИЧ, председатель Оргкомитета Республиканского общественно-просветительского объединения (РОПО) «Социал-демократы за диалог и консолидацию»,
Александр МИКУЛИН, заместитель председателя Оргкомитета.

ОБ ЭТОМ — ВПЕРВЫЕ

«Ненужные» люди

Воскресенье. Время — 13.45. На улице холодно и мокро. Недалеко от входа на станцию метро «Восток», напротив Национальной библиотеки, собралась группа людей. Большинство из них одеты грязно и неряшливо, как говорится, с чужого плеча. Неопрятный и запущенный внешний вид указывает на то, что эти люди бездомные. В руках у каждого самодельная посуда: разрезанные пластиковые бутылки, стаканчики, коробки от сока. Все они чего-то ждут. В 13.55 на остановку приехал автобус, из него вышла группа молодых ребят, которые несли два больших молочных бидона. Увидев это, ожидающие быстро выстроились в очередь. В толпе началось шушуканье: «Интересно, а что сегодня дают?» Бидоны поставили на парапет, открыли, и выяснилось, что сегодня «дают» гречку с овощами, горячий чай и хлеб...

«Еда вместо бомб» (Food Not Bombs) — это международная инициатива, протестующая против милитаризма и бедности посредством раздачи веганской пищи всем нуждающимся. Молодые ребята, жители Минска, школьники, студенты сами, за свои средства приобретают продукты, готовят горячую еду и раздают ее тем, с кем в повседневной жизни большинство из нас боится даже просто стоять рядом.

...На улице холодает, начинает падать мокрый снег, ветер усиливается. Очередь растет, но раздача еды не начинается — ребята забыли купить ложки, поэтому побежали за ними в ближайший магазин. Толпа заволновалась: мужчина с длинной бородой и большим баулом попытался пообедать без очереди, но его быстро поставили на место. Женщина, чей возраст неопределим из-за сильно опухшего лица, достала мобильный телефон и сообщила кому-то, какое меню на сегодня. Мужчина с костылем (видно, травмирована нога) попросил хлеба. Девушка ответила: «Подождите немного, будет каша — будет хлеб». Ребята вернулись, и раздача еды началась: девушки и парни быстро заполняли пластиковую посуду и импровизированную тару приготовленным обедом. На запах каши народ стал подтягиваться быстрей. На лицах людей появились улыбки и румянец, для многих из них это единственный горячий обед за неделю.

Подошла к ребятам на раздаче — стало интересно, что еще они готовят обычно.

— В основном меню состоит из супа или каши, чая или компота, хлеба. Мы не используем продукты животного происхождения. Главное, чтобы еда была сытная и горячая.

Мое внимание привлек ухоженный мужчина в чистой куртке, брюках и вычищенных до блеска туфлях. Подошла, завязалась беседа: как выяснилось, его зовут Сергей, ему 64 года. Он, как и большинство присутствующих тут, бомж.

— Вы ведь живете на улице… Где моетесь, где стираете одежду?

— Есть в Минске ночлежка для бездомных, на Ваупшасова. Там помыться можно, поспать. Два минуса только. Первый — плиты нет, даже кипятка не дают, так что и не поешь особо. Второй — лежачие есть, инвалиды, так они под себя ходят, а за ними никто не смотрит особо. Ну, да и все же так лучше, чем никак.

— А проблемы с правоохранительными органами часто возникают?

— Да, в последнее время начали многих из нас забирать. С вокзала берут или если кто на улице живет. В основном пьяных. С одной стороны, конечно, плохо, неприятно, если от человека пахнет или он по мусоркам шарит, спит у вас в подъезде, — тут все понятно. Но с другой — что людям еще делать? Жить негде, в ночлежке мест на всех не хватает, знакомых нет. Вот мне, например, предъявляют: мол, чего не работаешь, снимай квартиру, кто работает — у того все есть. Так как же работать, если у меня нерабочая группа инвалидности? Пенсия — чуть больше миллиона. Как жить, какую квартиру снять, если даже на комнату не хватит? Мне еле-еле на еду этих денег хватает. Да и то летом подрабатываю понемногу: на рынках поднесу чего, так и дадут денег. Многие из нас пьют, конечно. Но многие ведь от отчаяния пьют. К тому же не все такие, я вот, например, не пью, за собой слежу. Но все равно ни государству, ни власти мы не нужны. В последнее время нас стали активно отлавливать, прессовать. Я думаю, это из-за будущего чемпионата мира по хоккею: чтобы показать, мол, у нас хороший город, социальное государство, нет бездомных. А мы же есть, всех не пересажают. Кого-то берут, кто-то прячется...

Вот ребята раздают еду, так их, помню, год назад тоже забирали менты. И будут забирать. Поэтому не раз им советовал: «Не надо ничего делать, живите сами, зачем мы вам? Вы молодые, вам жить еще, а с властью нашей нечего и тягаться — всех сломают. Вон каких шишек в свое время убирали, что им вы!»

Кто же эти молодые люди, которые, несмотря на конфликты с милицией настойчиво кормят бомжей? Знакомлюсь. Глеб, студент 2-го курса.

— Расскажи, для чего вы все это делаете? Ведь вам никто денег за это не платит и грамот не раздает, а вы тратите свои средства и время.

— Для чего? Во-первых, чтобы показать, что такие люди есть, что есть те, кому нужна помощь, те, кому никто эту помощь не оказывает. Чтобы показать, что это такие же люди, как мы, просто им повезло меньше. Ведь часто так и бывает, когда без поддержки тяжело выбраться, начать что-то делать. А эти люди выброшены на обочину жизни по факту. Вот тут есть один бездомный. Он хочет работать, да не может: нужна минская регистрация, а жить тут ему негде. Что делать человеку? Иногда на стройки устраиваются, на «поднеси-подай» — это хорошо, но как постоянно жить?

Во-вторых, мы хотим показать, что даже три студента могут накормить 50 голодных, используя только свои средства. Тем более наша страна может накормить всех своих голодных. Но государство тратит миллионы и миллиарды долларов на тех же военных, на все эти игры в «аты-баты», строит АЭС... Наша инициатива потому и называется «Еда вместо бомб», что деньги надо тратить на добрые дела, а не на оружие.

В-третьих, мы хотим реально помочь этим людям. Мы ведь не только еду раздаем, еще и книги, одежду, покупаем лекарства, если кому надо. Бывает, другое что делаем. Например, год назад отправляли человека в Несвиж потому, что он нашел там работу. Конечно, не всегда все выходит так, как хотелось бы. Но мы стараемся.

В-четвертых, уже лично для меня, это пример положительной, то есть созидательной, низовой активности. Это доказательство, что мы можем собраться без главных, без каких-то там «официальных представителей» и партий и делать что-то за счет своих средств. Надеюсь, что наш опыт еще кого-то вдохновит... Я хочу, чтобы люди не ждали, пока какое-то там освобождение, права человека или лучший уровень жизни упадут на них с небес, а чтобы они сами что-то во имя этого делали.

...Тем временем раздача еды завершилась, началась раздача одежды. Джинсы, свитера, куртки, пиджаки, обувь — все чистое и опрятное. Есть во что переодеться и утеплиться, тем более что на носу настоящая зима и ее нужно будет пережить, можно сказать, на улице.

— А возникали ли у вас проблемы с правоохранительными органами?

— Проблемы бывали. Ведь раздача еды считается анархистской акцией, хотя это зачастую и не совсем так — милиции все равно. Сначала милиция приезжала просто посмотреть, скорее просто поинтересоваться, «прощупать почву». Потом нас начали посещать кагэбисты в штатском, а закончилось все ОМОНом, когда во время раздачи еды нас окружили и переписали документы. Это в Михайловском сквере случилось, около вокзала — там тоже проходит раздача пищи.

На «Востоке» тоже сначала приезжали посмотреть, пару раз прогоняли перед какими-то мероприятиями (точно помню — перед приездом Уго Чавеса), а потом начали «винтить» и так сорвали, может, три раздачи. А потом просто устроили облаву, задержали 124 человека. К людям приходили и на работу, и на учебу, заявляли, что это, мол, «экстремистская организация». Хотя что может быть экстремистского в раздаче еды?! Правда, не буду врать, около года уже проблем не было. Хотя сейчас мы ждем новых проблем в связи с будущим хоккейным чемпионатом.

Люди, проходящие мимо, иногда останавливаются, смотрят, подходят, интересуются, что тут происходит, а потом просто идут дальше. Мало кто остается, чтобы узнать больше об инициативе, ну и тем более — предложить помощь. Я тоже уже собиралась уходить, когда ко мне подошел один из бомжей:

— Вы в газете хотите обо всем этом написать? Зачем?

— Как зачем?! Чтобы привлечь внимание общественности и властей к этой проблеме. Чтобы задумались читатели и тоже начали помогать. Чтобы власти города выделили хотя бы какую-то малую сумму из своего бюджета и организовали пункты горячего ежедневного питания для людей, живущих на улице.

Марта МАХУН.

ПОЗИЦИЯ

16 пажылых мінчан аддалі свае кватэры дзяржаве

Яны заключылі дагаворы рэнты. Некаторыя з іх выказалі жаданне атрымліваць сацабслугоўванне дома на ўмовах рэнты, іншыя заключылі дагаворы на пажыццёвае ўтрыманне ва ўмовах пражывання ў дзяржаўнай установе «Гарадскі дом-інтэрнат для ветэранаў вайны і працы «Світанак».

Калі ўлічыць, што на ўліку ў тэрытарыяльных цэнтрах сацабслугоўвання Мінска значацца каля 18 тысяч адзінокіх пенсіянераў, то 16 чалавек, якія пагадзіліся аддаць свае кватэры дзяржаве ў абмен на догляд, гэта вельмі мала. І гэта сведчанне таго, што людзі не гатовы даверыцца дзяржаве. Хаця, як адзначаюць спецыялісты, не заўсёды і дзяржава гатова заключыць дагавор рэнты з адзінокімі пажылымі людзьмі, таму што адна з умоў такой здзелкі – пажылы чалавек павінен мець ва ўласнасці жыллё, вольнае ад правоў трэціх асоб.

ПОЛИТИКА

Александр Федута ушел из «Говори правду!»

В своем шаге Федута попросил «не искать каких-либо подтекстов».

«10 января Владимир Некляев наконец согласился освободить меня от обязанностей своего заместителя, – написал в своем блоге политик. – *Закончилась моя работа в гражданской кампании «Говори правду!». Прошу никого не искать каких-либо подтекстов: я уже год не мог исполнять свои обязанности в связи с профессиональной занятостью, а также усиленной работой по завершению докторской диссертации. Да и здоровье оставляет желать лучшего».*

– Я благодарен Владимиру Прокофьевичу за то доверие, которое он до сих пор мне оказывал, – добавляет Александр Федута. – Я остаюсь его сторонником и готов буду принять посильное участие в его президентской кампании, если он решит баллотироваться в 2015 году и позовет меня. Другого кандидата я по-прежнему не вижу. И с другим кандидатом в президенты Беларуси в 2015 году я работать не буду.

ПАСЛЯ АКЦЫІ...

Дамагліся даплаты ў 845 тысяч?

Як паведамляла «Народная Воля», супрацоўнікі «хуткай дапамогі», незадаволеныя ўмовамі працы, сабралі больш за пяць тысяч подпісаў пад зваротам, адрасаваным кіраўніку краіны Аляксандру Лукашэнку, старшыні Рэспубліканскага камітэта Беларускага прафсаюза работнікаў аховы здароўя Роберту Часнойцю і міністру аховы здароўя Васілю Жарко. Медработнікі патрабавалі прыняць закон «Аб хуткай медыцынскай дапамозе», які значна палепшыў бы ўмовы іх працы. Таксама адным з патрабаванняў было *«тэрміновае павышэнне акладаў медыцынскага персаналу «хуткай дапамогі» як мінімум у два разы».* Зараз сярэднямесячная зарплата работнікаў службы хуткай медыцынскай дапамогі складае 4,9 млн рублёў. Урачы «хуткай» атрымліваюць у сярэднім 7 мільёнаў, але ў тым выпадку, калі працуюць на 1,5 стаўкі. Сярэдні медыцынскі персанал мае 4,9 млн пры 1,26 стаўкі. Чыноўнікі ад аховы здароўя сустрэліся з ініцыятарамі збору подпісаў, і было паабяцана стварыць камісію, якая разгледзіць пытанні, выкладзеныя ў звароце. Аднак пакуль камісія ствараецца, Мінскі гарадскі Савет дэпутатаў на сваёй сесіі ўжо разгледзеў пытанне аб мерах падтрымкі медработнікаў Мінска.

У камітэце па ахове здароўя Мінгарвыканкама падкрэслілі: маўляў, усім супрацоўнікам службы хуткай медыцынскай дапамогі, якія працуюць па кантракце, устаноўлена штомесячная надбаўка да службовага акладу ў памеры 50 працэнтаў. У бягучым годзе яна будзе не толькі захавана, але і павялічана. У прыватнасці, даплата ўрачам і фельчарам, якія выязджаюць на выклікі самастойна, будзе павялічана да 6,5 базавай велічыні. Калі ўлічыць, што цяпер адна базавая велічыня складае 130 тыс. рублёў, то даплата медыкам з «хуткай дапамогі» складзе ўсяго толькі 845 тысяч рублёў. За гэта змагаліся медыкі? Няўжо хтосьці верыць, што такія сумы палепшаць матэрыяльнае становішча ўрачоў? Ну проста сорам! Ці ўсё ж такі камісія, якая, трэба спадзявацца, будзе ў рэшце рэшт створана, паставіць на мэту дамагчыся ад улад адэкватнай аплаты працы медыкаў і цывілізаваных умоў працы для тых, хто заўсёды на перадавой і першым прыходзіць на дапамогу хворым людзям? Ці нашы чыноўнікі не звяртаюцца да паслуг «хуткай дапамогі»?

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

ТЫМ ЧАСАМ

Прафсаюзы абароняць?

Беларускі прафсаюз работнікаў аховы здароўя падаў Міністэрству аховы здароўя свае прапановы па паляпшэнні ўмоў працы работнікаў службы хуткай медыцынскай дапамогі.

Пададзена каля 20 прапаноў і патрабаванняў. Так, напрыклад, прафсаюз прапануе ведамству ініцыяваць унясенне змен у пастанову ўрада №859 ад 13 чэрвеня 2008 года “Аб удасканаленні аплаты працы асобных катэгорый урачоў”, з тым каб павысіць тарыфныя аклады ўрачам службы хуткай (неадкладнай) медыцынскай дапамогі на 25%.

Прафсаюз таксама прапануе ўключыць медработнікаў выязных брыгад “хуткай дапамогі” ў пералік катэгорый работнікаў, якія могуць прэтэндаваць на надбаўкі паводле пастановы Мінпрацы №6 ад 21 студзеня 2000 года «Аб мерах па ўдасканаленні ўмоў аплаты працы работнікаў арганізацый, якія фінансуюцца і карыстаюцца дзяржаўнымі датацыямі».

Акрамя таго, Міністэрству аховы здароўя перададзены прапановы па распрацоўцы тыпавой інструкцыі па ахове працы для медработніка службы хуткай дапамогі.

БелаПАН.

НЕЗАШОРАНЫМ ВОКАМ

Лявон БАРШЧЭЎСКІ

«Чыста палітычная» праўда і суровая рэальнасць

Колькі дзён таму на інтэрнэт-форумах беларускіх незалежных выданняў прайшоў своеасаблівы палемічны двубой паміж калегамі-журналістамі **Сяргеем Дубаўцом** і **Сяргеем Навумчыкам**. Абедзве гэтыя асобы заўсёды выклікалі ў мяне велізарную павагу, бо яны належалі да тых людзей, якія адраджалі і стваралі незалежную беларускую прэсу ў 1980 —1990-я гады. І ў 2013 годзе абодва яны вызначыліся з самага лепшага боку. Сяргей Навумчык выдаў кнігу-дакумент *«Дзевяноста першы»* — пра падзеі ключавога года ў сучаснай гісторыі Беларусі, а Сяргей Дубавец апублікаваў зборнік канцэптуальных эсэ пад назвай *«Errata»,* у якім паспрабаваў разабрацца, што ж павінна быць найважнейшым у духоўным жыцці сучаснага беларуса.

Згаданую ж палемічную дуэль распачаў Сяргей-старэйшы (Дубавец). Ён вярнуўся да сваёй публікацыі дваццацігадовай даўніны, у якой востра крытыкаваў дэпутатаў ад тагачаснай Апазіцыі Беларускага Народнага Фронту ў Вярхоўным Савеце. У шэрагі гэтай апазіцыі ўваходзілі і Сяргей Навумчык, і аўтар гэтых радкоў. Дубавец назваў свой артыкул *«Фатальная памылка БНФ»* і выказаў думку, што сучасная гісторыя Беларусі была б іншай і лепшай, калі б не памылкі дэпутатаў ад Народнага Фронту.

Для тых, хто не мог быць сведкам падзей 1992 года на беларускай палітычнай арэне, мушу патлумачыць, што ж тады адбылося. На пачатку таго самага года актывісты БНФ арганізавалі збор подпісаў за рэферэндум, на якім грамадзяне Беларусі павінны былі выказацца наконт датэрміновых выбараў у новы Вярхоўны Савет. На працягу месяца такіх подпісаў было сабрана аж 442 тысячы, хоць тагачаснае заканадаўства вымагала іх толькі 350 тысяч. Подпісы былі належным чынам афармлены і перададзены ў Цэнтральную выбарчую камісію. Паводле закона, Вярхоўны Савет павінен быў прызначыць дату рэферэндуму і забяспечыць яго правядзенне. Але ён гэтага не зрабіў. Бо напачатку разгляд гэтага пытання быў адкладзены да позняй восені, а потым абсалютная большасць дэпутатаў, выбраных яшчэ пры падтрымцы КПБ, не прагаласавала за гэта. Супраць прызначэння рэферэндуму выступаў дэпутат Вярхоўнага Савета **Аляксандр Лукашэнка**. Не галасавалі, наколькі я памятаю, за прызначэнне рэферэндуму і такія паважаныя асобы, як **Станіслаў Шушкевіч, Анатоль Лябедзька**...

Першым памкненнем у нас, дэпутатаў-народафронтаўцаў, было скласці дэпутацкія мандаты і «пайсці ў народ». Мы некалькі разоў абмяркоўвалі гэтае пытанне і... так не зрабілі. Бо ў кастрычніку-лістападзе 1992 года хваля народнай, вулічнай актыўнасці была зусім слабой: людзі папросту заняліся сабою, каб неяк перажыць глыбокі эканамічны крызіс. Тагачасны рэдактар тыднёвіка «Наша Ніва» Сяргей Дубавец з Вільнюса (дзе тады гэтае выданне выходзіла) бачыў гэта іначай... Ну, а хто ж можа аспрэчыць ісціну «хочаш дэмакратыі ў краіне — звяртайся да народа»?! А калі палітыкі не здольныя арганізаваць *масы* народа ў сваю падтрымку, значыць, гэтыя палітыкі... ці наогул могуць заслугоўваць даверу? Як чытачы разумеюць, я тут прывёў найважнейшыя аргументы, выказаныя Сяргеем Дубаўцом 20 гадоў таму і паўтораныя ім цяпер.

З усім гэтым я гатовы пагадзіцца, як і гатовы быў тады, 20 гадоў таму, скласці свой дэпутацкі мандат. Але «чыста паліталагічная» праўда Сяргея Дубаўца — і тут я пагаджуся з Сяргеем Навумчыкам — і тады, і цяпер уваходзіць у супярэчнасць з суровай рэальнасцю. У 1991 годзе Беларусь атрымала незалежнасць. Але большасць дэпутатаў парламента тады прагаласавала за яе вымушана. Ужо на пачатку наступнага года гэтая большасць сарганізавалася, утварыўшы дэпутацкую групу «Беларусь». Эмісары гэтай групы пачалі, амаль не хаваючыся, ездзіць у Маскву і гандляваць беларускай незалежнасцю. Як першы крок прапаноўвалася заключыць вайсковы саюз з Расіяй (пад выглядам «сістэмы калектыўнай бяспекі»), потым перайсці на расійскую валюту, потым фактычна перадаць самыя эфектыўныя беларускія прадпрыемствы ў рукі расійскіх алігархаў, прыпыніць беларусізацыю адукацыі і СМІ ў нашай краіне і г.д.

Вам, шаноўныя чытачы «Народнай Волі», пералік гэтых крокаў нешта нагадвае? Ці ж не гэта самае — рознымі тэмпамі і з рознай доляй паспяховасці — спрабуе рэалізаваць сённяшні рэжым Аляксандра Лукашэнкі? Вайсковы саюз з Расійскай Федэрацыяй — насуперак палажэнням дзейнай Канстытуцыі — квітнее і пахне. Расійскія алігархі, якія цяпер займаюць і найвышэйшыя прыступкі ўлады ў суседняй краіне, прыбралі або прыбіраюць да рук беларускія нафта- і газаправоды, «Беларуськалій», Мінскі завод колавых цягачоў. (Што на чарзе — наваполацкі «Нафтан»? Беларуская чыгунка?..) Беларусізацыя беларускіх школ адназначна спынена (у выпадку Беларускага ліцэя — нават з ужываннем АМАПу), беларуская мова — рэдкі госць на пяці дзяржаўных тэлеканалах... Наконт «адзінай» валюты спадары Мясніковіч (які, нагадваю, у 1992 годзе быў першым віцэ-прэм'ерам беларускага ўрада) і Мядзведзеў нядаўна зноў вялі ажыўленую гаворку. «Маскоўскія таварышы» пайшлі і далей: на чале Беларускай Праваслаўнай царквы пастаўлены іерарх, які ад гэтага ніколі і ніяк з Беларуссю звязаны не быў і наўрад ці ўяўляе сабе, што такое традыцыі старадаўняга беларускага Праваслаўя.

Колькі камянёў было кінута ў **Зянона Пазьняка** пасля таго, як у 1993 годзе ён надрукаваў артыкул *«О русском империализме и его опасности»!* Цяпер жа глядзіш расійскія тэлевізійныя каналы і бачыш, што адрадзіўся і зусім не хаваецца не проста імперыялізм, а (як нядаўна заўважыў у прыватнай гутарцы наш выбітны паэт **Генадзь Бураўкін**) пачаў хутка набіраць сілу адкрыты фашызм, супрацьпастаўленне *«русского мира»* ўсяму астатняму свету. Гэтаму свету Крэмль не раз даваў і дае выразныя сігналы, што яго не цікавіць пытанне свабодных і празрыстых выбараў у Беларусі. Мяркую, што толькі таму, што сярод іх аналітыкаў захаваліся людзі, якія добра памятаюць, што ў адносна свабодна выбраным беларускім парламенце тады, 20 гадоў таму, былі людзі, якія супраціўляліся іх генеральнаму плану паглынання Беларусі. Гэтыя аналітыкі таксама добра разумеюць, што ў Беларусі пытанні змагання за дэмакратыю і дзяржаўную незалежнасць немагчыма адарваць адно ад аднаго.

А ці ж была «фатальная памылка БНФ» тады, у 1992 годзе? Не там, дзе яе шукаў Сяргей Дубавец, але яна ўсё-такі, на мой погляд, была. Лідары Народнага фронту (а я сябе ад іх не адрываю) 20 гадоў таму выразна недаацанілі таго факта, што ў сучасным свеце, у любой краіне практычная палітыка — гэта «цацка багатых людзей». Каб палітычна перамагаць, мала абапірацца на слушныя і спраўджаныя часам ідэі: трэба мець яшчэ немалыя сродкі дзеля іх рэальнага ажыццяўлення. Бо актыўнасць народных мас не бывае працяглай і, пагатоў, вечнай. Зразумела, сёння ніводзін паспяховы бізнесмен, які б спачуваў беларускай апазіцыі, заставацца ў Беларусі на свабодзе і жывым не здолеў бы. Але на пачатку 1990-х гадоў быў шанец паклапаціцца пра тое, каб дапамагчы свядомым беларусам пачаць і паспяхова развіць свой бізнес у цывілізаваных краінах свету (як гэта рабілі, напрыклад, палякі пасля параз паўстанняў 1831 і 1863 гадоў). Не кажу, што мы гэтага тады не разумелі. Але мы лічылі, што гэта павінна зрабіцца неяк само сабою.

І сёння, адпраўляючы нашу моладзь вывучаць эканоміку, фінансавую справу ці камп'ютарныя тэхналогіі за мяжу, тыя, хто за гэта адказвае, а таксама і бацькі будучых студэнтаў павінны выразна ставіць іх перад выбарам: або вы едзеце дзеля стварэння ў будучым матэрыяльнай базы для ўзнікнення незалежнай і дэмакратычнай Беларусі, або... вам там няма чаго рабіць.

ЖЫЛЛЁ

Новыя чысткі льготнікаў

«Намі неаднаразова звярталася ўвага мясцовых улад на тое, што ёсць шэраг грамадзян, якія, хутчэй за ўсё, не маюць патрэбы ў паляпшэнні жыллёвых умоў, але тым не менш стаяць у чарзе», — заявіў днямі прэм'ер-міністр Беларусі **Міхаіл Мясніковіч.** І выказаў меркаванне, што неабходна пераправерыць прынцыпы фарміравання чаргі маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў. *«У спісах павінны быць тыя людзі, якія сапраўды маюць патрэбу ў гэтым»,* — падкрэсліў ён.

Як вядома, чысткі ў шэрагах чаргавікоў адбываюцца ў Беларусі пастаянна. У 2011 годзе А.Лукашэнка даручыў перагледзець парадак фарміравання чаргі маючых патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў у Мінску. Тады прагучала, што мэтазгодна ўзмацніць жорсткасць крытэрыяў пастаноўкі грамадзян на чаргу. І літаральна праз некалькі месяцаў з чаргі былі выкраслены больш за 12 тысяч чалавек.

Ганна ГАНЧАРЫК.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
14 СТУДЗЕНЯ 2014 г.

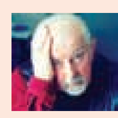
АНТОСЬ КРЫВАНОС

Эпіграмы

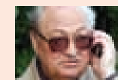
Ніл Гілевіч, народны паэт Беларусі

Якая глыбіня і вышыня!
Характарам шчырун і праўдалюбец,
Ён родны край, нібыта птушаня,
За пазухаю носіць і галубіць.

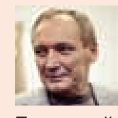
Рыгор Барадулін, народны паэт Беларусі

Не, не бярэ ў паэзіі адгул,
Шчыруе разам з музай-ягамосцю.
Калі б сягоння жыў, то і Джамбул
Ягонай славе шчыра б пазайздросціў.

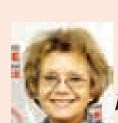
Генадзь Бураўкін, паэт

Паэт. Дыпламат. Мае ён медалі.
Шчыруе з пяром гэткі блізкі і родны.
Хоць званне народнага не надалі,
Ды лічаць яго ў Беларусі народным.

Уладзімір Някляеў, паэт

Пераканаў і свет, і ўвесь сусвет
І навіну паднёс для ўсіх прэзентам,
Што ў нас паэт, ён болей, чым паэт:
І – кандыдат быць можа ў прэзідэнты.

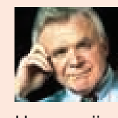
Зінаіда Бандарэнка, народная артыстка Беларусі

Прыгажосць – бальзам і яд.
Хто красу ёй шчодра выдаў?
Як наяда, што з наяд,
Наш алмаз і наш брыльянт –
Бандарэнка Зінаіда.

Вячаслаў Оргіш, доктар філасофскіх навук

Яго чамусьці не чутно.
Дзе ён цяпер, васпан-філосаф?
У свет навукі, як відно,
Павёў яго нястомны посах.
Ды не, не мог ён прытаміцца
На філасофскай паласе.
А порах у парахаўніцы
Ён папаўняе пакрысе.

Васіль Якавенка, празаік

Не хоча ён ні кленчыць, ні згінацца.
Кляновіку напіўшыся з карца,
Прывык дзярзаць і, хоць бы з кім, змагацца
Бескампрамісна. Мужна. Да канца.

Пятро Садоўскі, былы пасол у Германіі

Змагар-мудрэц, філосаф малады,
Пасля размовы доўгай з Андрамедаю,
Выходзіў ён сухім паўсюль з вады,
Прайшоўшы напачатку трубы медныя.

Алесь Няўвесь, гумарыст

Ваўкоў ён не ганяе з поля ў лес,
Клін зла жалезным выбівае клінам.
Алесь у смак яшчэ ўвайшоў Няўвесь,
А ўбіўся мо ўсяго напалавіну.

Барыс Пятровіч, рэдактар часопіса "Дзеяслоў"

Угаварыў ён і буслоў
Чытаць часопіс "Дзеяслоў".
Цяпер увосень з музай, з лірай
Бяруць буслы яго і ў вырай.

Вячаслаў Дашкевіч, публіцыст

Тут у абход, а там наўпрост
Ідзе упарта ён да мэты:
Таўчэ у грыву ды і ў хвост
Палітыканаў-прайдзісветаў.

БЕЗ РЕТУШИ

И вот теперь Родина выставила нам фигу!

Здравствуйте, уважаемая редакция!

Я очень прошу опубликовать мое письмо в газете «Народная Воля».

Мы с женой учителя, в настоящее время – пенсионеры. Проработали в сельских школах: я – 43 года, жена – 37 лет.

Мы жили и работали в Кормянском районе Гомельской области. Когда случился Чернобыль, у сына обнаружили увеличение щитовидной железы, и мы вынуждены были переехать в Слуцкий район, в деревню Поповцы. Здесь нам выделили колхозный дом, построенный хозспособом в 1990 году.

На протяжении пяти лет я пытаюсь выкупить этот дом, но мне предлагают выкупать его на коммерческой основе.

Колхозникам такие дома продают за 12,2 миллиона рублей, а мне цену предъявили в 100 миллионов. Скажите, разве мы не учили все эти годы детей колхозников? В то время мы жили по принципу: раньше думай о Родине, а потом о себе. И вот теперь Родина нам выставила фигу.

Мы в этом доме живем 23 года, за это время колхоз нам ржавого гвоздя не выделил, а квартплата для нас была в три раза выше, чем для колхозников.

Полы и потолки в доме из ДСП, окна сгнили... И нам предлагают выкупать этот дом за 100 миллионов!

Я пишу это письмо с обращением к будущим педагогам. Никогда не соглашайтесь ехать работать в сельские школы Слуцкого района. Здесь вы будете изгоями. В деревне нужны только доярки и трактористы.

За эти годы к кому я только не обращался: в Администрацию президента, в свою «Настаўніцкую газету», к депутату Клешук, в прокуратуру, к районным властям – и везде одни отписки. Страна глухих. Да будь она проклята эта власть и слуцкие правители!

Я в 67 лет потерял веру в справедливость.

В заключение хочу привести слова Рождественского об учителе.

... Вы знаете,
Мне по-прежнему верится,
Что, если останется жить земля, –
Высшим достоинством Человечества
Станут когда-нибудь учителя!
Не на словах, а по вещей традиции,
Которая завтрашней жизни под стать,
Учителем надо будет родиться.
И только после этого стать!
...В нем будет мудрость, талантливо дерзкая.
Он будет солнце нести на крыле...
Учитель – профессия дальнего действия,
Главная на Земле.

Только, как видите, не в деревне, где я живу.

С уважением –

Владимир Арсентьевич КУРБАЦКИЙ.
д.Поповцы Слуцкого района.

P.S. Я понимаю, что плетью обуха не перешибить, правды и справедливости в этом государстве не добиться, но пусть будущие молодые учителя сделают выводы.

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Зачем уравняли?

Введена госпошлина за выдачу разрешения на участие автомобиля в дорожном движении. Она зависит от веса автомобиля: от 1 до 25 базовых величин. Деньги якобы будут поступать в республиканский бюджет и направляться для обслуживания дорог.

Если логически рассудить, то госпошлина должна зависеть не только от веса автомобиля, но и от срока и времени эксплуатации автомобиля по дорогам страны. Один водитель проезжает за год 50–60 тысяч километров, а другой – всего лишь 2–3 тысячи. Почему они должны платить одинаково?

Пенсионеры ездят на своих автомобилях в основном в летний период: на дачу завезти весной рассаду и осенью привезти готовую продукцию домой, а также для поездки на кладбище навестить могилы своих родителей и родственников.

Считаю, что при нашей нищенской пенсии платить такой большой налог для пенсионера это очень накладно.

Я думаю, правительство должно вернуться к своему решению.

Владимир КОЗЛОВСКИЙ, пенсионер, ветеран труда.
Минск.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

«Народная Воля» «адчыніла» нам дзверы

Добры дзень, паважаныя супрацоўнікі «Народнай Волі»!

Ад імя жыхароў той самай шматпавярхоўкі па вуліцы Каліноўскага ў Мінску, аб якой ішла гаворка ў артыкуле «Цуды сэрвісу: ключы раздалі, а дамафон замяніць забыліся» (№97 за 10 снежня 2013 г.), выказваю ўдзячнасць газеце і журналістцы Марыі Малевіч.

Пасля публікацыі матэрыялу, нягледзячы на тое, што Марыі Малевіч у фірме «Строймир» назвалі зусім іншы тэрмін, чароўным чынам дамафон у нашым пад'езде запрацаваў дакладна ў сярэдзіне месяца, як абяцалі нам.

Віншуем усіх супрацоўнікаў «Народнай Волі» са Старым Новым годам! Жадаем і ў далейшым так аператыўна і паспяхова адгукацца на праблемы простых людзей!

Таксама віншуем кампанію «Строймир» і жадаем ёй прафесійных і адказных супрацоўнікаў!

Ганна Яўсееўна КАМІНСКАЯ,
жыхарка дома №54/1 па вуліцы Каліноўскага.
Мінск.

ПРОШУ СЛОВА!

Обман

«Народная Воля» немало места отводит дискуссии о пенсиях военнослужащих. Решил и я высказать свое мнение на этот счет.

Как известно, пенсии военнослужащим в Беларуси начисляются согласно Закону Республики Беларусь от 17 апреля 1992 года №1596-XII «О пенсионном обеспечении» и Закону РБ от 17 декабря 1992 года №2050-XII «О пенсионном обеспечении военнослужащих...». Статья 7 Закона «О пенсионном обеспечении военнослужащих» определяет, что в его основе лежит Закон «О пенсионном обеспечении». Законы требуют не уменьшать пенсионное обеспечение, однако на практике это требование не соблюдается, а постоянно нарушается.

С 1996 года я не могу добиться объяснения, почему нарушаются статьи 42 и 15 Закона «О пенсионном обеспечении военнослужащих».

В статье 42 говорится, что для исчисления пенсий учитывается «надбавка за выслугу лет». А статья 15 устанавливает размер пенсии за выслугу лет: военнослужащим, имеющим выслугу 20 и более лет, – 50% от денежного довольствия действующих офицеров белорусской армии. За каждый год выслуги свыше 20 лет 3% сумм денежного довольствия, но всего не более 75% от этих сумм.

В законе все ясно. Но посмотрим, какую методику применяют военные финансисты.

Они, согласно закону, учитывают оклад по последней занимаемой должности и оклад по воинскому званию. Эти суммы складываются, и от общей суммы высчитывается 40%. Далее снова складывают эти же оклады и добавляют получаемую сумму в 40%. Из полученной суммы высчитывают пенсию, которая должна составлять от 50% до 75% денежного довольствия действующих офицеров.

Должностные оклады и оклады по военному званию определяются путем умножения установленного базового оклада на коэффициент, установленный по группам должностей и воинским званиям. Например, базовая величина составляет один миллион рублей. Коэффициенты: старшине – 0,90; прапорщику – 0,94; старшему прапорщику – 0,98; лейтенату – 1,10; капитану – 1,30; подполковнику – 1,50; полковнику –1,7; генералу – 2,00. Легко высчитать, кто сколько получает за воинское звание.

По должностям тоже установлены группы и коэффициенты. В военкомате знают, какая у военнослужащего группа и коэффициент. Заместитель командира полка имеет группы в пределах 20–27 и соответственно коэффициент – от 2,30 до 2,55.

Лично мне установлена группа 37, коэффициент – 3,07. С сумм оклада по должности и воинскому званию складываются денежное довольствие, с которого определяется сумма денег за выслугу лет. По закону она не может быть ниже 50% и выше 75%. Но на практике она определяется в 40%.

Откуда взялась цифра 40, я пытаюсь узнать с 1996 года. Но все старания скрываются за «сверхсекретными документами».

Дальше – больше. Кто автор Постановления Совета министров №348 от 26.03.2005 года? Ведь не ясно, как при назначении пенсий военнослужащим, лицам начальствующего и рядового состава считать стаж: в расчет принимать только полные годы выслуги лет или общего трудового стажа без округления в сторону увеличения? Группы должностных окладов не соответствуют установленным коффициентам. Начиная с 11-й по 24-ю группу коэффициенты увеличиваются, с 25-й по 58-ю коффициенты уменьшаются в соответствии установленной группы. С 59-й по 63-ю группу коэффициенты соответствуют друг другу.

Каким указом разработчики устанавливали коэффициенты? Это несоответствие повлекло в группах с 25-й по 58-ю уменьшение должностных окладов на сумму от 400 до 800 тысяч рублей. Лично у меня должностной оклад уменьшен на 683 тысячи 500 рублей, у моих подчиненных – на 300–340 тысяч.

Хотелось бы знать, какими документами утвержден базовый оклад, который сегодня ниже прожиточного минимума, и предусмотрено ли документами увеличение базового оклада в течение нашей жизни?

Налицо подгонка групп, коэффициентов для определения желаемых размеров пенсий в абсолютной величине. Понесет ли наказание лицо, занимающееся подгонкой по своему усмотрению групп и коэффициентов? Им нарушаются законодательные акты по пенсионному обеспечению.

Военным пенсионерам, достигшим 80-летнего возраста, установлена надбавка – 50% минимального размера пенсии. А средняя продолжительность жизни мужчин в Республике Беларусь составляет 64 года. Кому надо одурманивать грамотных людей?

Нас возмущает и следующее.

На совещаниях в марте и апреле 2013 года в присутствии министра соцзащиты и помощника министра обороны по социально-экономическим вопросам офицеры управления договорились до того, что военнослужащие не являются гражданами Республики Беларусь. Наши доводы не убедили представителей Министерства обороны, что военнослужащие, в том числе пенсионеры, вне зависимости от национальности являются гражданами РБ и на них распространяются права и свободы, установленные законодательством Республики Беларусь. Ссылка на Устав внутренней службы Вооруженных сил Республики Беларусь игнорировалась. Не думаю, что представители Минобороны забыли о существовании указа президента от 26 июня 2001 года №355, которым был введен в действие «Устав внутренней службы...». В статьях устава говорится, что Вооруженные силы являются государственной организацией, военная служба – особый вид государственной службы, военнослужащие являются гражданами РБ.

Статьей 9 «военнослужащим гарантируются права и свободы, установленные для граждан Республики Беларусь, с ограничениями в их использовании, обусловленными особенностями военной службы. Ограничение прав и свобод военнослужащих компенсируется предоставлением им дополнительных гарантий и льгот».

Далее идет предупреждение президента, что никто не вправе изменять права военнослужащих, установленных Конституцией РБ и действующим законодательством РБ.

Незнание требований не только 9-й, но и 10-й статьи Устава, утвержденного Указом президента №355 от 26 июня 2001 года, привело к тому, что служащие, определяющие размеры должностных окладов, дополнительных выплат и назначений пенсий, нарушают ряд действующих законов и указов.

В 10-й статье говорится: «Государство гарантирует социальную и правовую защиту военнослужащих, осуществляет меры по созданию им достаточного и достойного жизненного уровня, улучшения службы и быта.

Обеспечение и охрана прав военнослужащих возлагается на государственные органы, в том числе на правоохранительные, а также на органы военного управления...»

Мы просили начальников обратить внимание и на следующее требование Устава и президента. Военнослужащий любой должности и в любом звании не может оказывать услуги с использованием служебного положения и получать за это вознаграждение. Военнослужащий обязан «строго соблюдать Конституцию и иные законодательные акты Республики Беларусь, выполнять требования воинских уставов».

Мы надеемся, что военное ведомство и пенсионная система вернется в правовое поле и будет руководствоваться известными нам законами, указами президента, а не «черным квадратом Малевича».

Леонид ЦЫГАНКОВ,
полковник в отставке, кандидат исторических наук, доцент.

ЖЫЦЦЁВАЯ ГІСТОРЫЯ

У новых ботах

Пасля вайны ў вёсках і мястэчках старэйшыя хлопцы вельмі любілі боты. Па цане ў той цяжкі час былі даступны кірзавыя боты – кірзачы, але той-сёй фарсіў і ў хромавых – бліскучых і халявы гармонікам. А калі і галіфэ – гэта ўжо найвышэйшы шык. На танцах такія хлопцы бацалі польку і гапака так, што аж падлога стагнала. І былі яны ў дзевак нарасхват – лічыліся багатымі і зайздроснымі жаніхамі.

Віцька Макатовіч працаваў у Карэліі на лесараспрацоўках ці не тры гады. Вярнуўся дадому, ажаніўся, пашыў сабе хромавыя боты і галіфэ з сіняй дыяганалі. У выхадны дзень выйшаў на мястэчка пахваліцца абноўкай, але на яго чамусьці ніхто не звярнуў увагі. Местачковыя хлопцы зоркія, а не звярнулі ўвагі наўмысна, таму што кампанія чакала, пакуль збяруцца ўсе сябрукі, бо тут яўна праглядвалася добрая выпіўка на дурніцу. Аднак такая абыякавасць з боку землякоў драпнула прасцяка Віцьку за жывое. Тады ён пачаў малоць языком:

– Іду я сягоння раніцай міма Тэклі Ласячыхі, а яна з Волькай Казліхай сварыцца, адна адной кукішы соваюць, языкі паказваюць, а я стаю сабе ў новых ботах і смяюся.

Кампанія сяброў не зважае. А Віцька палівае далей:

– Рымант Васька пасля ўчарашняга павіс на плоце і стогне, а я стаю сабе ў новых ботах і смяюся.

І зноў нуль увагі з боку сябрукоў. Віцька Макатовіч ледзьве не заплакаў ад такога злачыннага раўнадушша:

– Іду далей, і тут мяне пераймае Пецька Грыб і просіць пазычыць яму на пахмелку, а я стаю сабе ў новых ботах і смяюся. Кажу яму, што трэба свае грошы мець.

Падышлі яшчэ некалькі чалавек. Тут нарэшце быццам спахапіліся ўсе сябры і прыяцелі – давай гуртам хваліць Віцькіну абноўку, падкінулі на ўра! З'явіўся і Пецька Грыб, якому Віцька грошы не пазычыў, дый кажа:

– Ого! Відаць пана па халявах!

Ад такой пахвалы Віцька Макатовіч зусім растаяў, як тая варона, што сыр упусціла. Усёй грамадой павалілі ў «Чайную» мачыць Віцькавы абновы. Напіліся там ледзь не да парасячага віскату. Віцьку пад рукі прывялі дамоў, а дома яго жонка Франя ўстроіла яму канцэрт. Сам Віцька потым расказваў:

– Жонка мая брэша на мяне, крычыць, як недарэзаная, лупіць мяне венікам, як тую сідараву казу, а я стаю сабе ў новых ботах і смяюся.

Алесь ВІЛЕЙСКІ.

ВАС ЦІКАВІЦЬ...

Тысячы ахвяр мінскага педафіла

Ці праўда, што ў Мінску судзілі педафіла, які не адзін год насілаваў падлеткаў? Няўжо беларуская зямля нараджае такіх нелюдзяў?

І.КУЛЬБІЦКАЯ, Мінскі раён.

Так, днямі сталічны суд прыгаварыў да 17 гадоў пазбаўлення волі педафіла, які шмат гадоў ажыццяўляў злачынствы на тэрыторыі Мінска.

Суда таксама чакае і яго "паплечнік", які пяць гадоў дзейнічаў у адзіночку. Фігуруе ў справе і трэці мужчына, які пакутуе на раздвойванне асобы.

Як распавядае ведамасная газета МУС Беларусі, падчас следства і суда ўсталяваць дакладны лік ахвяр першага фігуранта справы не ўдалося. Злачынец адмовіўся назваць дакладную колькасць пацярпелых падлеткаў. Толькі каля 40 чалавек – ахвяр злачынца – пагадзіліся выступіць у судзе. Многія, якія ўжо дасягнулі паўналецця, адмовіліся даваць паказанні на працэсе.

Другі фігурант агучыў шокавую лічбу: восем–дзесяць тысяч хлопчыкаў сталі яго ахвярамі. Большасць дзяцей з асацыяльных сем'яў. Сведчыць супраць педафіла ў судзе будуць толькі 50–60 пацярпелых.

РУБАМ!

Дзе ж ваш голас, героі-чарнобыльцы?

Кажу «героі» – шчыра і пераканана, з глыбокай павагай да мужных землякоў, якія ў час страшнай чарнобыльскай бяды сваімі целамі і жыццямі закрывалі амбразуру распаленага, дыхаючага смерцю рэактара. А потым паміралі і паміраюць без пары. Тыя ж, хто дацягнуў да сённяшняга дня ў невыказных мучэннях, і зараз пакутуюць ад цяжкіх хвароб, бо хапанулі радыяцыі пад завязку і нават нашмат болей. А дзяржава, па першым закліку якой яны кідаліся ў пякельны агонь, дзячыла сваім героям усім, на што толькі яна была здольна: медыкі па загадзе зверху істотна заніжалі многім сапраўдны ўзровень апраменьвання, і ў выніку некаторыя нават статусу ліквідатара не атрымалі. Бессаромна, крок за крокам, адбіралі ў хворых і зняважаных законныя льготы, «прабітыя» праз супраціўленне камуністычнай большасці ў тагачасным Вярхоўным Савеце высілкамі нешматлікай кагорты дэпутатаў ад БНФ і дэмакратычнай апазіцыі. Усяляк замоўчвалі наступствы найвялікшай тэхнагеннай катастрофы для нашага і наступных пакаленняў, затыкаючы рот чэсным, сумленным вучоным, прадстаўнікам інтэлігенцыі... Запэўнівалі, што хутка, вось-вось справімся з бядой сваімі сіламі. А што насамрэч?

Усё гэта і вам, дарагія чытачы, і амаль кожнаму беларусу вядома. Невядома, падобна, толькі самім пакутнікам-чарнобыльцам? Да такой думкі міжволі прыходзіш, чытаючы ў «Народнай Волі» (нумар за 12 лістапада 2013г.) салідны артыкул «Надругательство» за подпісам ветэрана Узброеных сіл паважанага **Міхаіла Нардштэйна.**

Усё правільна там напісана – пра абыякавасць улад, што адкінулі «фігавы лісцік» адказнасці за лёс тых, хто здзейсніў сапраўдны подзвіг, ратуючы зямлю ад атамнай пагібелі ў мірны час. За апошнія два з гакам дзесяцігоддзі напісаны аб тым горы дакументальных і мастацкіх твораў. Прыкладам, «Чарнобыльская малітва» Святланы Алексіевіч разышлася па ўсім свеце, скалануўшы мільёны і мільёны сэрцаў. І паток гэты не меншае, што пацвярджае і слушны артыкул М.Нардштэйна. Аднак я хацеў бы зірнуць на сутнасць таго, чаму наступствы чарнобыльскай трагедыі не пераадолены дагэтуль, а самаахвярныя ратавальнікі ад усясветнай бяды апынуліся на абочыне жыцця.

Тут мушу, як ні балюча, зрабіць папрок самім пацярпелым. Скажыце, шаноўныя, чаму ж вы, тады яшчэ маладыя, не падтрымалі патрыётаў, хто адважна змагаўся за вашы правы, ваш высокі статус і павагу ад дзяржавы? Зірнём праўдзе ў вочы: вы стаялі ў баку ад гэтага – таксама ахвярнага – змагання, якое ўзначаліў у свой час Беларускі Народны Фронт са сваім лідарам-правідцам Зянонам Пазьняком. Мала каго з вас можна было ўбачыць на шматлюдных шэсцях «Чарнобыльскіх шляхоў», на іншых мірных акцыях тады яшчэ не расцярушаных дэмакратычных сіл. Помню, як аднойчы ладзіўся мітынг у нашым горадзе, і я даверыў знаёмаму-ліквідатару патрымаць у руках нашу святыню – бел-чырвона-белы сцяг. А ён

хуценька вярнуў яго назад і знік з мітынгу... «Вы ж – апазіцыя, а мы – за Лукашэнку», – тлумачылі сваю абыякавасць многія чарнобыльцы.

І вось атрымалі напоўніцу ад тых, каго падтрымлівалі слепа і бяздумна і хто кляўся, што ў нас будзе «ўсё для народа». І каму жаліцеся зараз? Магчыма, што сёння многім з вас яшчэ не вядома (ды вы, пэўна, і не задумваліся аб гэтым: галоўнае, каб ільготы былі). Не задумваецеся і зараз: як так сталася, што вас ужо няма каму бараніць? Чаму вашы стогны і скаргі не даходзяць да высокіх вушэй?

Ці не ў тым справа, што ў свой час, калі б вы згуртаваліся і падтрымалі людзей, што вас абаранялі, то ўяўлялі б сабой сілу, з якой улады павінны былі б лічыцца? А цяпер з-за залішняй даверлівасці высокім абяцанкам- цацанкам апынуліся разам з іншымі грамадзянамі краіны ў цісках нейкай безвыходнасці і жорсткасці. Якія тут правы для абяздоленых, што толькі просяць і просяць? Голас іх ніхто на «троне» не пачуе.

Калі героі Чарнобыля не ўсведамляюць, у якую пастку і чаму яны трапілі, то надзеі на літасць і міласэрнасць ад улады ў адказ на жаласныя стогны раўняюцца нулю. На бяду і вашу, і маю, і агульную ратаваць вас зараз ужо няма каму, бо ў свой час вы маўчалі самі. Як маўчыце і цяпер, калі новы атамны монстр паўстае ўжо на захадзе Беларусі, і няма ўпэўненасці, што гэтым разам «усё абыдзецца» дабром. Дай то Бог! А ці не забыліся, як тады, калі ўзвялі ЧАЭС, з усіх бакоў звінелі-грымелі фанфары ў гонар «самага-самага дзіва лепшай, самай перадавой у свеце савецкай навукі і тэхнікі», якое быццам паўстала яшчэ адным велічным сімвалам хуткай перамогі камунізму на абшарах СССР? Хутка ж усё абрынулася ў прорву – і «цуд» навукі і тэхнікі, і жыцці многіх людзей, і сама СССРаўская дзяржава...

Прабачце, дарагія, маю адкрытасць, але хоць зараз і позна, але я не змог маўчаць. Зычу ўсяго самага добрага, што толькі можа быць!

Мікола КАНАХОВІЧ,
ветэран Узброеных сіл.
г.Пружаны.

КОРОТКО

Папа Франциск назвал имена новых кардиналов

Папа Римский Франциск объявил имена 19 новых кардиналов, которых он намерен рукоположить в сан 22 февраля в Ватикане.

Новые кардиналы – выходцы из Италии, Германии, Великобритании, Никарагуа, Канады, Бразилии, Аргентины, Чили, Южной Кореи, Буркина-Фасо и Гаити – беднейшей страны Западного полушария. Наблюдатели считают, что выбор Папы Франциска определяется его особым вниманием к третьему миру и бедным людям.

16 из новых кардиналов моложе 80 лет, а это означает, что они имеют право входить в состав конклава и избирать нового Папу Римского, что является одной из обязанностей члена этого органа Ватикана. Одним из них стал 58-летний Пьетро Паролин – новый государственный секретарь Ватикана.

Обама объявил 2014 год годом действий

Глава Белого дома заявил, что первым действием американского правительства в новом году должно стать решение Конгресса США о продлении действия закона об экстренном страховании по безработице для 1,3 миллиона американцев, потерявших работу в результате кризиса.

В своем еженедельном обращении президент в очередной раз назвал эту федеральную программу «важнейшей экономической линией жизни», которая помогает людям кормить их семьи, пока они ищут новую работу.

В Таиланде стартовала акция оппозиции «Закроем Бангкок»

Тайские оппозиционеры утром в понедельник, 13 января, официально начали акцию "Закроем Бангкок", перекрыв семь ключевых транспортных развязок и ряд автомагистралей в столице страны. Утром тысячи протестующих, многие из которых одеты в футболки с надписями «Bangkok Shutdown», вышли на улицы с флагами и лозунгами, призывающими правительство уйти в отставку. Демонстранты начали возводить баррикады.

Оппозиционеры добиваются свержения нынешнего правительства до намеченных на 2 февраля досрочных выборов. По мнению демонстрантов, выборы должны быть проведены только после того, как в Таиланде сформируют временное правительство.

Избирательная комиссия страны призвала власти отложить выборы на три месяца из-за нестабильной ситуации в стране. Однако вице-премьер Таиланда Ниватхамронг Бунсонгпайсан отверг в интервью Би-Би-Си такую возможность.

Фильм «12 лет рабства» получил «Золотой глобус»

Картина британского режиссера Стива Маккуина «12 лет рабства» получила «Золотой глобус» как лучший драматический фильм.

В фильме рассказывается история чернокожего американца – он родился свободным, но был незаконно продан в рабство в южных штатах в США в 1830-х годах. «12 лет рабства» – экранизация одноименной автобиографии реально существовавшего человека – Соломона Нортапа.

Премия «Золотой глобус» присуждается с 1942 года за кинофильмы и телевизионные картины, отмеченные аккредитованными в Голливуде иностранными журналистами.

СЛЫШАЛИ?

Китай стал лидером мировой торговли

В 2013 году объем внешней торговли Китая составил 4,16 трлн долларов, что на 7,6% больше показателя за 2012 год. Эти данные опубликовало Главное таможенное управление КНР.

В его докладе отмечается, что за указанный период объем экспорта достиг 2,21 трлн долларов, увеличившись на 7,9% по сравнению с 2012 годом. При этом импорт возрос на 7,3% и составил 1,95 трлн долларов. В результате внешнеторговый профицит Китая в 2013 году составил 259,75 млрд долларов, это на 12,8% больше показателя за 2012 год, сообщает "Финмаркет".

КНР опередила Америку по объему импорта и экспорта. По итогам первых 11 месяцев прошлого года экспорт и импорт США составили 3,57 триллиона долларов.

Главным внешнеторговым партнером КНР в минувшем году оставался Евросоюз, с которым страна наторговала на 559,1 млрд долларов с приростом на 2,1%, при том что китайский экспорт в страны блока составил 339 млрд, а импорт – немногим более 220 млрд долларов.

Торговля с США росла быстрее – 7,5% (521 млрд долларов), экспорт Китая превысил импорт почти в 3,5 раза. На третьем месте в списке внешнеторговых партнеров стабильно идет АСЕАН (443,6 млрд долларов).

УКРАИНА

Евромайдан вернулся с новогодних каникул

После новогодних и рождественских праздников Евромайдан вновь набирает обороты. Накануне на площади Независимости в Киеве собрались десятки тысяч человек.

Новым поводом для народного недовольства послужили пятничные столкновения между бойцами спецподразделения "Беркут" и представителями оппозиции возле здания Киево-Святошинского суда, где к шести годам тюрьмы были приговорены активисты организации "Патриоты Украины". Их обвинили в подготовке терактов в День независимости в 2011 году.

Протесты в столице Украины продолжаются уже полтора месяца, однако число их участников во время новогодних праздников существенно сократилось. По мнению корреспондентов, ближайшие дни и недели покажут, готовы ли сторонники европейского курса Украины продолжать свою бессрочную акцию протеста.

По традиции в воскресенье состоялось очередное «народное вече». Оно началось с молебна, затем к собравшимся обратились общественные деятели, депутаты и лидеры оппозиции. Лидер партии «УДАР» **Виталий Кличко** заявил о подготовке короткой предупредительной забастовки, дата которой, по его словам, будет объявлена позже. А потом, если *«власть нас не услышит»,* возможна и длительная забастовка, пообещал Кличко.

Лидер парламентской фракции «Батькивщина» **Арсений Яценюк** заявил о намерении оппозиции поставить в парламенте несколько *«ключевых вопросов»,* в частности о создании комиссии для *«расследования зверств милиции в отношении мирных граждан».* Лидер «Батькивщины» также обратился к президенту Виктору Януковичу с требованием освободить всех активистов Евромайдана, согласно принятому парламентом закону об амнистии.

По окончании основной части митинга собравшиеся на Майдане вместе спели гимн Украины. Вечером по установившейся здесь традиции прошел концерт.

Во время предыдущего вече 29 декабря был утвержден текст манифеста ВО «Майдан», среди пунктов которого – отставка правительства и формирование нового большинства в парламенте.

Андрей СЕРГЕЕВ.

СЛОВАКИЯ

За пост президента поборются 15 кандидатов

В президентских выборах в Словакии примут участие 15 кандидатов. Об этом сообщает Associated Press со ссылкой на представителя парламента **Павола Хованеца.**

Регистрация кандидатов закончилась 9 января. Каждый политик, пожелавший бороться за президентский пост, должен был собрать 15 тысяч подписей граждан в свою поддержку или заручиться одобрением 15 депутатов.

Главным претендентом на пост главы государства считается нынешний премьер-министр **Роберт Фицо.** Кроме него, шансы на победу есть у бывшего актера **Милана Княжко,** который был одним из лидеров «бархатной революции» 1989 года, а впоследствии занимал пост министра культуры Словакии. Третьим по популярности стал бывший диссидент-антикоммунист **Ян Чарногурски.**

Первый тур голосования состоится 15 марта.

Полномочия действующего президента официально истекают 15 июня 2014 года. Нынешним главой государства является Иван Гашпарович. В 2009 году он был избран на пост президента во второй раз, поэтому теперь, согласно конституции Словакии, больше не имеет права занимать эту должность.

ТАМ, ЗА БУГАМ

Чаму заробкі ў замежных фірмах амаль у два разы вышэйшыя?

З дадзеных Галоўнага ўпраўлення статыстыкі Польшчы вынікае, што заробкі ў замежных фірмах амаль у два разы большыя, чым у польскіх. Вось даныя за 2012 год (за мінулы год вынікі яшчэ не падведзены). Тады сярэднямесячная зарплата ў замежных фірмах складала 1550 долараў, у той час як у польскіх – няпоўныя 930 долараў. Чаму такі разрыў?

Спецыялісты тлумачаць гэтую дыспрапорцыю вышэйшай рэнтабельнасцю замежных кампаній. Часта яны абсталяваны лепшай тэхнікай, карыстаюцца сучаснымі тэхналогіямі і лепш арганізуюць працу. Акрамя таго, замежны капітал пераважае ў прыбытковых галінах, як, напрыклад, у аўтамабільнай. Замежныя фірмы інвестуюць у працаўнікоў, ладзяць рознага кшталту курсы, вядуць палітыку забеспячэння стабільнасці занятасці і таму годна плацяць сваім працаўнікам.

Польшча разбудоўваецца...

Амаль штодзённа ў краіне здаецца ў эксплуатацыю новы адрэзак дарогі, вакзал, яслі, дзякуючы чаму ўзнікаюць новыя месцы працы.

Урад **Дональда Туска** прадставіў статыстыку інвестыцый 2013 года. Летась у краіне было пабудавана і мадэрнізавана:

– больш за 300 км аўтастрад і дарог, 1500 км чыгуначных шляхоў і 130 мастоў,
– 12 чыгуначных вакзалаў,
– больш за 250 ясляў,
– 110 лабараторый для студэнтаў і навукоўцаў,
– больш за 400 культурных аб'ектаў,
– больш за 13 тысяч км сеткі хуткаснага інтэрнэту,
– 35 ачышчальных збудаванняў,
– 18 пасадачных пляцовак для верталётаў у шпіталях неадкладнай дапамогі.

Цікавінка

293 кіламетры ў гадзіну – гэта рэкорд хуткасці цягніка Pendolino на польскай чыгунцы.

ЭКСПЕРТИЗА

Сахар – это табак нашего времени

Группа известных врачей из США, Великобритании и Канады объявила войну сахару. Создана организация Action on Sugar, цель которой – предостеречь население об опасно высоком содержании сахара в пищевых продуктах. Добавка сахара иногда не афишируется производителями.

«Сахар – это табак нашего времени»: врачи утверждают, что уменьшение скрытых добавок к пищевым продуктам поможет остановить эпидемию ожирения» – такой обстоятельный заголовок находим в Independent. По словам ведущих врачей, эпидемию возможно остановить или даже обратить вспять уже через 5 лет, отмечает журналист Чарли Купер. «Сахар – одна из главных причин ожирения, он также повышает риск заболеть диабетом второго типа», – поясняет газета.

Врачей вдохновляет успех подобной кампании в отношении соли. Газета утверждает: *«С 2001-го по 2011 год потребление соли снизилось на 15%, и благодаря этому смертность от инсультов и инфарктов сократилась минимум на 6 тыс. в год. Было сэкономлено 1,5 млрд фунтов стерлингов».*

Эксперты утверждают: если крупные производители уменьшат содержание сахара в своей продукции на 20–30%, эпидемия ожирения перестанет нарастать.

ЭВРИКА!

Микросхема, которую можно обернуть вокруг человеческого волоса

Исследователи из Швейцарского федерального технологического института в Цюрихе создали прозрачную гибкую электронную схему, которая настолько мала, что может уместиться на поверхность контактной линзы или ее можно обернуть вокруг человеческого волоса.

Команда разработчиков во главе с доктором **Джованни Сальваторе** утверждает, что их изобретение будет незаменимо при создании биоинженерных устройств и имплантируемых медицинских приборов. К примеру, ученые предложили выпускать «умные» контактные линзы на сверхтонких микрочипах, которые контролировали бы внутриглазное давление у пациентов с глаукомой.

У НИХ...

Первая леди Франции госпитализирована после слухов о любовнице президента

Первая леди Франции – гражданская жена Франсуа Олланда – была настолько шокирована публикациями журнала Closer, что в тот же день попала в больницу. Слухи о том, что глава Пятой республики изменяет ей с актрисой Жюли Гайен, вызвали у нее депрессию и нервный срыв.

В канцелярии первой леди информацию о госпитализации в одну из парижских клиник подтвердили, но связывать это со скандальными публикациями не стали. Лишь подчеркнули, что 48-летняя Валери Триервейлер должна пройти обследование, сдать анализы и что врачи прописали ей полный покой.

Семь страниц сенсационных фотографий журнал Closer опубликовал в пятницу, 10 января. Журналисты по минутам восстановили картину свиданий Олланда с 41-летней французской актрисой, снявшейся более чем в полусотне фильмов. Президент часто сбегал из Елисейского дворца через черный ход на квартиру ее друзей и оставался там на ночь. Его привозили на мотоцикле, в черном костюме, в темном пальто, в каске, в сопровождении двух телохранителей. Эти же охранники под утро приносили паре на завтрак свежие круассаны. Бурный роман длился почти два года.

Как отмечает Agence France-Presse, многие французские президенты имели любовниц в годы, когда им приходилось руководить государством. Такого рода отношения приписывали Жаку Шираку, Франсуа Миттерану, Валери Жискар д'Эстену. При этом французы всегда относились к увлечениям президентов спокойно. Как правило, сведения о наличии любовниц не влияли на рейтинги популярности глав государства.

Антон КРАВЦЕВИЧ.

СТАРОНКІ ГІСТОРЫІ

Іван БУДНІК

ЗА ВОЛЮ!

(Да падзей 1863–1864 гадоў на Гарадзеншчыне)

Падрыхтоўка паўстання

Само паўстанне 1863 г. не было выпадковай з'явай у гісторыі нашай краіны, а звязана з барацьбой нацыянальна свядомай часткі нашага грамадства за незалежнасць краіны, якая была страчана ў выніку трох падзелаў Рэчы Паспалітай у канцы XVIII стагоддзя. Кожнае новае пакаленне грамадзян падзеленай дзяржавы праз 33–36 гадоў узнімалася на барацьбу за волю і незалежнасць, натхнёнае подзвігам і ідэаламі сваіх бацькоў і папярэднікаў, і знаходзіла падтрымку розных сацыяльных слаёў. Паўстанне адбывалася на фоне агульнага ўздыму дэмакратычнага руху ў Расіі, нацыянальна-вызваленчых і аб'яднаўчых працэсаў у некаторых краінах Заходняй Еўропы (Італіі, Германіі, Аўстрыйскай імперыі). Да выбуху 1863 г. спрычыніўся і працяглы крызіс прыгонніцкай сістэмы, і нявырашанасць зямельнага пытання ў краіне, і падаўленне правоў і свабод чалавека і народаў у Расійскай імперыі. У такой сітуацыі даволі было з'яўлення іскры, каб патэнцыяльная энергія незадавальнення перарасла ў канкрэтныя паўстанцкія дзеянні. Такім дэтанатарам стаў набор у рэкруты нацыянальна свядомай моладзі ў Царстве Польскім, які прывёў да выбуху паўстання, што перакінулася на беларускія землі. (Вядома, што расійскія ўлады ведалі пра падрыхтоўку паўстання і прынялі меры, каб яго не дапусціць ці, наадварот, справакаваць!)

Вялікую работу па падрыхтоўцы паўстання на Гродзеншчыне выканалі Кастусь Каліноўскі і створаная ім рэвалюцыйная арганізацыя. Пасля заканчэння Пецярбургскага ўніверсітэта ён вярнуўся на радзіму, на Беларусь, поўны планаў рэвалюцыйнага вызвалення краю. У Вільні і Варшаве ён устанаўлівае сувязі з падпольнымі рэвалюцыйнымі арганізацыямі і ў хуткім часе становіцца членам Літоўскага правінцыяльнага камітэта. Аб членах гэтага камітэта пазней пісаў удзельнік паўстання 1863 г., член Варшаўскай арганізацыі Нацыянальнага ўрада Польшчы Юзаф Яноўскі:

«Былі гэта людзі маладыя, поўныя гарачай любові да сваёй бацькаўшчыны, канспіратары, гатовыя да бязмежнай самаахвярнасці... Самай выдатнай у гэтых адносінах асобай быў Канстанцін Каліноўскі. Ён быў адным з найшляхетных тагачасных мужоў Літвы, адукаваны, чысты, поўны высакароднасці, розуму і энергіі. Абходзіў пешкі Літву і Беларусь, несучы ў народ жар любові да бацькаўшчыны».

Як рэвалюцыянер, дэмакрат ён фарміраваўся ў час навучання ў Пецярбургскім універсітэце ў 1856–1860 гг., у асяроддзі расійскага рэвалюцыйна-дэмакратычнага руху, у асяроддзі такіх жа выхадцаў з Паўночна-Заходняга краю і Польшчы, як і ён, якія марылі аб незалежнасці краіны і складалі планы яе вызвалення. У студэнцкія гады Кастусь з старэйшым братам Віктарам уваходзілі ў склад пецярбургскай ваенна-рэвалюцыйнай арганізацыі, якую ўзначальвалі афіцэры Генеральнага штаба Зыгмунд Серакоўскі і Яраслаў Дамброўскі. Пасля заканчэння ўніверсітэта К.Каліноўскі вярнуўся ў 1861 г. да бацькі ў в. Якушоўка і ўвесь свой час аддаў стварэнню арганізацыі, распрацоўцы планаў паўстання і яго падрыхтоўцы. Яго надзейнымі паплечнікамі і аднадумцамі былі Валерый Урублеўскі, інспектар егерскага вучылішча ў г.Саколка, акцызны чыноўнік Станіслаў Сангін, Фелікс Ражанскі, ксёндз Ігнат Казлоўскі з в.Бераставіцы і іншыя. У час паездак і вандровак па вёсках і гарадах Гродзенскай губерні яны сустракаліся з шляхтай, мяшчанамі, простым людам у маёнтках, корчмах, сялянскіх хатах, раскрывалі слухачам вочы на гаротны стан краю, на неабходнасць перамен, сярод іх вербавалі прыхільнікаў і памочнікаў.

«Мужыцкая праўда» ў павеце

Важную ролю ў падрыхтоўцы грамадства да паўстання 1863 г. выканала газета «Мужыцкая праўда», якую выдавалі сам К.Каліноўскі, С.Сангін, Ф.Ражанскі, доктар Баляслаў Заблоцкі і іншыя сябры гродзенскай паўстанцкай арганізацыі і распаўсюджвалі ў час шматлікіх паездак па губерні, пакідаючы яе ў наведаных вёсках. Месца выдання газеты гісторыкам дакладна ўстанавіць не ўдалося, але выказваецца думка, што гэта найверагодней адбывалася на Гродзеншчыне, дзе ў К.Каліноўскага было шмат памочнікаў (Г.Кісялёў). У невялікіх памерам лістках газеты «Яська-гаспадар з-пад Вільні» (К.Каліноўскі) звяртаўся найперш да «мужыкоў панскіх і казённых», таму што верыў у іх прыродны розум і сілу: *«Няхай пазнаюць, што мы можам не толькі карміць сваім хлебам, но яшчэ і ўчыць мужыцкай праўдзе».* Ён тлумачыў, што *«ад маскаля і паноў няма чаго спадзявацца, бо яны не вольнасці, глуму і здзерства нашага хочуць»,* што *«з мужыка дзяруць на ўсякія падаткі астатнюю кашулю»,* паказваў рабаўніцкі характар рэформы па адмене прыгоннага ладу. У сялянах К.Каліноўскі бачыў асноўную сілу паўстання, але звяртаўся і да шляхты, чыноўнікаў, памешчыкаў як да нацыянальна свядомай часткі грамадства ў барацьбе за вольнасць Беларусі-Літвы. Таму так пільна сачылі за газетай паліцэйскія чыны. З'яўлялася яна ў розных месцах і Гродзенскага павета.

Яшчэ да пачатку паўстання, 14 студзеня 1863 г., гродзенскі павятовы спраўнік рапартаваў губернатару І.В. фон Галеру: *«Пристав 1-го стана... донес, что 10 января на Волковысском тракте в селении Коптевщизна найдены были два пакета без адреса, один при кузне недалеко от речки сыном крестьянина Якова Вашкевича Адамом, глухонемым, а другой найден посредине деревни... Михаилом Садовским».* Находку ўбачыў унтэр-афіцэр з размешчанай у вёсцы вайсковай часці, ідучы насустрач, забраў і аднёс дзячку Капцёўскай царквы. Высвецілі, што *«...это бумаги возмутительные, один экземпляр «Мужицкой правды», а другой – «Гутарка», в коих написано, чтобы не слушаться никого из начальников, а быть с топорами, ножами и прочим оружием. Злоумышленник не найден».* («Гутарка» – гэта хутчэй за ўсё «Гутарка двух суседзяў», блізкая па духу да «Мужыцкай праўды»).

Вядомы гродзенскі краязнаўца Апанас Цыхун адшукаў матэрыялы аб распаўсюджванні «Мужыцкай праўды» ў ваколіцах Адэльска. Для барацьбы з распаўсюджваннем газеты і іншымі падрыўнымі выданнямі была створана спецыяльная камісія пад кіраўніцтвам генерала Абрамовіча і размяшчалася ў заштатным горадзе Адэльску Сакольскага павета. Камісія выявіла некалькі жыхароў, якія займаліся падрыўной дзейнасцю і распаўсюджвалі «Мужыцкую праўду». Такімі былі мешчанін Мацей Цюхна і батрак Казімір Статкевіч. Яны заклікалі мясцовых жыхароў не выконваць загады царскага ўрада, не аддаваць сваіх сыноў у рэкруты, перадавалі ім газету К.Каліноўскага. Трэцім з падбухторшчыкаў быў Іосіф Гарчак з вёскі Скраблякі, былы студэнт Пецярбургскага ўніверсітэта. За ўдзел у студэнцкіх хваляваннях 1861 г. ён быў арыштаваны і сядзеў у Кранштацкай крэпасці. Пасля яго выслалі на радзіму пад нагляд паліцыі. А тут якраз і разгарнулася тайная падрыхтоўка да паўстання і пачаліся самыя ваенныя дзеянні. Іосіф Гарчак раз'язджаў па суседніх вёсках, заклікаў сялян уступаць у паўстанцкія атрады, распаўсюджваў «Мужыцкую праўду». Царскія ўлады яго арыштавалі, але, не даказаўшы яго віны, як небяспечнага чалавека выслалі ў Пермскую губерню на пасяленне. Больш жорсткі прысуд чакаў Мацея Цюхну. Па прыгаворы ваенна-палявога суда 6 чэрвеня 1863 г. ён быў расстраляны ў г.Саколка. Следчая камісія ген.Абрамовіча ў сувязі з актыўнымі дзеяннямі паўстанцкіх атрадаў з Адэльска хутка з'ехала.

А ўжо ў час паўстання сакольскі ваенны начальнік 11 ліпеня 1863 г. паведамляў губернатару, што ў паўвярсце ад вёскі Дубавая селянінам гэтай вёскі Вікенціем Дамшэлем знойдзена пракламацыя Часовага польскага ўрада, дзе змешчаны *«приказ Жонду Польского над целым краем Литовским и Белорусским»* (напісана лацінкай на беларускай мове). Праз пяць дзён, 16 ліпеня, ён інфармаваў аб знойдзенай каля Кузніцы «Мужыцкай праўдзе». Небяспечная газета з'яўлялася то ў адным, то ў другім месцы павета і рабіла сваю падрыўную справу. У жніўні 1862 г. яна была знойдзена парабкам Міколам Таўрэлем пры ўездзе ў вёску Грандзічы з боку горада. Два месяцы газета хадзіла па руках сярод жыхароў вёскі, і толькі 29 кастрычніка 1862 г. засядацель Гродзенскага земскага суда Лясота рапартаваў свайму начальству, што адабраў у мешчаніна в.Грандзічы Антона Яроцкага другі нумар газеты «Мужыцкая праўда». У канцы ліпеня два лісты *«мятежнических приказов... найдены в имении Нетечи помещика Клюковского старостою Шидловским позади дворов на тропинке... около деревни»,* – паведамляў гродзенскі павятовы спраўнік 1 жніўня 1863 года.

Названыя факты сведчаць, што, нягледзячы на перашкоды ў распаўсюджванні, у давядзенні да ведама непісьменнага народа «Мужыцкай праўды», улётак, загадаў рэвалюцыйнага ўрада і кіраўнікоў паўстання, змест іх усё ж даходзіў да жыхароў павета, узнімаў іх на барацьбу.

Гродзенская рэвалюцыйная арганізацыя

Намаганнямі К.Каліноўскага і яго паплечнікаў у 1861–1862 гг. у Гродзенскай губерні і паветах была створана разгалінаваная нелегальная арганізацыя, вызначаны задачы і абавязкі кіраўнікоў розных напрамкаў дзейнасці, наладжана сувязь паміж акруговымі цэнтрамі.

(Працяг на 6-й стр.)

АД АЎТАРА

Падзеі 1863–1864 гг. для беларусаў застануцца на вякі важнейшым этапам на шляху да незалежнасці. Да іх мы будзем звяртацца і ў юбілейныя гады, і штогодна, бо яны з'явіліся чарговым яркім парывам народа да волі.

Хочацца звярнуцца да рэгіянальных падзей паўстання, што адбываліся на тэрыторыі тагачаснага Гродзенскага павета і горада Гродна. Паўстанню прысвечана вялікая літаратура, але гэта не гарантавала добрае веданне яго падзей і асобы яго кіраўніка асабліва людзьмі старэйшага веку, выхаванымі на савецкай трактоўцы гэтага паўстання. Памятаючы аб гэтым, хацелася б вярнуцца да незабыўных падзей паўстання 1863–1864 гг., аддаць даніну павагі, выказаць захапленне подзвігам маладога пакалення, якое адважылася на самаахвярную барацьбу з адладжанай рэпрэсіўнай машынай Расійскай імперыі.

Падзеі памянёнага паўстання разглядаюцца ў нарысе ў межах сучаснага Гродзенскага раёна з улікам зацікаўленасці сучасных яго жыхароў. Тэрыторыя раёна часткова не супадае з тэрыторыяй павета другой паловы XIX стагоддзя: так, левабярэжная частка раёна ад дзяржаўнай мяжы з Літвой да в.Ласосна адносілася да Аўгустоўскага павета Царства Польскага, сучасны Адэльскі сельсавет – да Сакольскага.

СТАРОНКІ ГІСТОРЫІ

Іван БУДНІК

ЗА ВОЛЮ!

(Да падзей 1863–1864 гадоў на Гарадзеншчыне)

(Працяг. Пачатак на 5-й стар.)

У яе ўваходзілі гродзенскі чыноўнік Эразм Заблоцкі, яго брат доктар Баляслаў Заблоцкі, каморнікі Фелікс Ражанскі і Ільдафонс Мілевіч, чыноўнік з Саколкі Станіслаў Сангін, інспектар лясной школы ў Саколцы Валерый Урублеўскі, ксяндзы Гінтаўт з Гродна, Ян Заржыцкі і Ігнат Казлоўскі з Гродзенскага павета і іншыя. Пазней да яго далучаліся новыя члены. На пачатку 1863 г. Кастусь Каліноўскі ўзначаліў Літоўскі правінцыяльны камітэт, які стаў на чале паўстання ў Беларусі і Літве. Адхілены ў канцы лютага 1863 г. ад кіраўніцтва Часовага рэвалюцыйнага ўрада Літвы і Беларусі за незалежніцкія і радыкальныя памкненні, ён быў прызначаны камісарам Гродзенскай губерні і накіраваў усю энергію на пашырэнне і ўмацаванне на яе тэрыторыі паўстанцкага руху і створанай арганізацыі. Пазней, калі яе ўдзельнікі былі арыштаваны расійскімі ўладамі, некаторыя з іх катэгарычна адмаўлялі свой удзел у арганізацыі і паўстанні, спадзеючыся на вызваленне ад пакарання з-за недаказанасці. Але ў час паўстання яны добрасумленна выконвалі свае абавязкі. Іншыя, абвінавачаныя прамымі і ўскоснымі доказамі, прызналі свой удзел у паўстанні. З іх паказанняў і матэрыялаў следства мы даведваемся аб структуры арганізацыі, яе ўдзельніках і іх дзейнасці.

Грамадзянскім (цывільным) начальнікам губерні спачатку з'яўляўся ўраджэнец Брэста 38-гадовы Апалон Гофмейстар, які кіраваў паўднёвымі паветамі губерні, а яго памочнікам і куратарам паўночных паветаў стаў Эразм Заблоцкі, 33-гадовы чыноўнік Гродзенскай будаўнічай і дарожнай камісіі. Але для большай аператыўнасці кіравання і сувязі губерня ў красавіку была падзелена на Гродзенскае ваяводства з Эразмам Заблоцкім у якасці цывільнага начальніка і Брэсцкае, якое ўзначаліў А. Гофмейстар. У кожным павеце (паўстанцы карысталіся гэтым тэрмінам замест рускага «уезд») былі прызначаны павятовы цывільны і ваенны начальнікі.

Разам з Эразмам Заблоцкім у ваяводскай арганізацыі працавалі дэмакратычна настроеныя людзі:

чыноўнік палаты дзяржаўных маёмасцяў Ільдафонс Мілевіч у якасці сакратара, адказнага за сувязь з павятовымі начальнікамі і Літоўскім камітэтам;

чыноўнік Ігнат Геніуш як начальнік ваяводскага бюро складаў і рассылаў у паветы розныя дакументы, адозвы, улёткі рэвалюцыйнага зместу;

вольна практыкуючы ўрач Брыерэ дэ Мартэрэ і чыноўнік Адольф Талочка, якія былі перапісчыкамі рэвалюцыйных папер, а А.Талочка яшчэ і захавальнікам ваяводскай пячаткі (яе і неабходную фарбу трымаў у вазонах);

чыноўнік палаты дзяржмаёмасцяў Людамір Абрэмскі, які па настойлівым перакананні К. Каліноўскага прыняў абавязкі ваяводскага касіра. Праз рукі гэтага сумленнага чалавека і даволі высокага чыноўніка прайшлі (і не прыліплі да рук) тысячы рублёў, ахвяраваных на паўстанне.

Гродзенскім павятовым начальнікам быў намінаваны ў сакавіку 1863 г. Станіслаў Сільвестровіч, 30 гадоў, які з братам Казімірам валодаў вялікім маёнткам Гожа-Пералом. Ён скончыў Дэрпцкі ўніверсітэт, быў чалавекам ліберальных поглядаў, за што карыстаўся павагай гродзенскай моладзі. Пасля адмены прыгоннага права ў 1861 г. гожскія сяляне былі пераведзены ім на самы ўмераны аброк і атрымалі ў валоданне ад 16 да 36 дзесяцін зямлі – у тым ліку прыдатнай, лесу, пашы і іншага. Гэта выклікала ў некаторых памешчыкаў-суседзяў незадавальненне і апасенні за паводзіны сваіх сялян. Прыходу Станіслава Сільвестровіча ў шэрагі «мяцежнікаў» садзейнічала пашырэнне нацыянальна-вызваленчага руху ў Беларусі-Літве і Царстве Польскім. Весткі аб мірных дэманстрацыях у Варшаве ў лютым 1861 г. і расправе царскіх салдат з іх удзельнікамі праз некалькі дзён даходзілі да Гродна і выклікалі салідарнасць грамадскасці. Абурэнне рэпрэсіямі, крытыка расійскіх улад гучалі на ўсіх сходах шляхты, чыноўнікаў; праводзіўся збор сродкаў на ўзвядзенне помніка ахвярам беззаконня. Сваёй актыўнасцю вызначыўся і С.Сільвестровіч, які ахвяраваў і сабраў значную суму грошай (80 руб.) на гэтую справу. Абмеркаванне і польскіх, і мясцовых падзей пры частых прыездах у Гродна ўсё больш зніжала яго з братамі Заблоцкімі. І нездарма Эразм Заблоцкі, стаўшы ваяводскім начальнікам, прапанаваў С.Сільвестровіча прызначыць цывільным начальнікам Гродзенскага павета. Яшчэ да гэтага прызначэння ён прапанаваў лясныя ўгоддзі ў сваім маёнтку Гожа для збору гродзенскай моладзі і фарміравання там паўстанцкага атрада. Але маладыя людзі на чале з начальнікам чыгуначнай станцыі Гродна Лявонам Кульчыцкім вырашылі па-іншаму: на цягніку 2 сакавіка паспрабавалі прабіцца ў Парэчча для сустрэчы з атрадам Людвіга Нарбута.

Вайсковым начальнікам Гродзенскага павета быў зацверджаны чалавек, вопытны ў ваеннай справе – падпалкоўнік царскай арміі Аляксандр Алойзавіч Лянкевіч, 40 гадоў, якому Літоўскі правінцыяльны камітэт (ЛПК) надаў званне палкоўніка. Ён выйшаў у адстаўку, быў чалавекам несямейным і разам з братам Антонам валодаў нераздзеленым невялікім маёнткам Панюкі (109 дзесяцін) каля р.Пыра ў 7 вёрстах ад Скідзеля. Пасля смерці брата Аляксандр Лянкевіч кіраваў гэтым маёнткам, але на пачатку 1863 г. ён пісьмова адмовіўся ад сваёй часткі ўласнасці і «пайшоў з інсургентамі ў мяцежніцкія шайкі». Пазней царская ўлада прызнала гэтую адмову несапраўднай.

Да пачатку паўстання для аператыўнасці ў яго падрыхтоўцы Гродзенскі павет быў падзелены на 5 акруг (у адпаведнасці з пяццю паліцэйскімі станамі) і прызначаны ЛПК іх кіраўнікі (акруговыя), а таксама вызначаны адказныя за накірункі дзейнасці (рэферэнты).

Акруговымі начальнікамі сталі:

у Індурскай акрузе – Эмільян Рэдых, аканом маёнтка Свіслач памешчыка В.Пуслоўскага,

у Лунненскай акрузе – Іван Каменскі, уладальнік з сёстрамі маёнтка Міневічы,

у Крынскай акрузе – памешчык Кандрат Дашкевіч,

у Азёрскай акрузе – Пётр Пакубята з маёнтка Заблаць каля Гродна, чыноўнік грамадзянскай палаты,

у Скідзельскай акрузе – Андрэй Чаповіч, ксёндз-пробашч Мастоўскай парафіі.

Адказнымі за пэўныя ўчасткі дзейнасці (рэферэнтамі) з'яўляліся:

касірам – Севярын Ромер, уладальнік маёнтка Губінка, былы павятовы маршалак шляхты,

ваенным – Восіп Вайсятыч, аканом з маёнтка Краснік, былы міравы пасрэднік,

рэферэнтам камунікацый – Люцыян Завістоўскі, уладальнік маёнтка Алекшыцы,

рэферэнтам апекі – Франц Багатка, уладальнік маёнтка Котра в.Кашубінцы,

па надзяленні сялян зямлёй – Іван Каменскі (маёнтак Міневічы), былы міравы пасрэднік.

Надзейным памочнікам павятовага, а пасля і ваяводскага начальніка Станіслава Сільвестровіча быў яго стрыечны брат 18-гадовы Сігізмунд Урублеўскі, які вёў усю канцылярыю і перапіску. Студэнт-першакурснік Кіеўскага ўніверсітэта, ён пакінуў вучобу, як толькі даведаўся аб выбуху паўстання ў Польшчы і Беларусі. З'явіўшыся ў Гродне, ён шукаў магчымасці далучыцца да паўстанцаў і ўступіць у які-небудзь атрад, але Станіслаў пераканаў яго застацца з ім, весці канцылярыю і трымаць сувязі з паўстанцкімі атрадамі і іншымі паветамі.

З пачаткам паўстання цывільным начальнікам г.Гродна быў зацверджаны аўтарытэтны ў горадзе доктар Цэлясцін Цэханоўскі, былы штатны лекар дваранскага пансіёна; яго надзейным памочнікам стаў Іосіф Руткоўскі, былы пакаёвы наглядчык таго ж пансіёна, і чыноўнік канцылярыі губернатара Уладыслаў Жалкоўскі.

Сябры Гродзенскай рэвалюцыйнай арганізацыі ў большасці былі маладымі, гарачымі прыхільнікамі вызвалення свайго краю ад царска-расійскага панавання і дэмакратычных пераўтварэнняў у ім, хаця дакладную праграму не кожны з іх уяўляў. Аб баявым уздыме, які панаваў сярод іх, сведчыць выказванне сакратара арганізацыі і захавальніка пячаткі Адольфа Талочкі, 30-гадовага чыноўніка казённай палаты:

«У час мінулага мяцяжу воляй або няволяй амаль кожны служыў яму чым-небудзь, і цяжка за кагосьці паручыцца, што ён быў выключэннем з агульнага правіла».

Літоўскі правінцыяльны камітэт распрацаваў і перадаў у паветы ў кастрычніку 1862 – лютым 1863 г. інструкцыі аб асноўных абавязках ваенных, павятовых і акруговых начальнікаў і камандзіраў паўстанцкіх атрадаў. Ад іх патрабавалася пастаянна клапаціцца аб стане арганізацыі і дзейнасці яе членаў, стане і папаўненні павятовай касы; ведаць настроі ўсіх саслоўяў, урадавыя распараджэнні, перамяшчэнні войскаў; прымаць меры для вырабу і набыцця зброі, харчавання, адзення, медыкаментаў, для пашырэння паўстання; забяспечыць выкананне пастаноў Часовага правінцыяльнага ўрада аб арганізацыі ўлады на месцах, аб надзяленні сялян зямлёй, падтрымліваць рэгулярную сувязь з вышэйшымі органамі – словам, вырашаць дзясяткі розных практычных пытанняў.

Сустрэчы і гарачыя спрэчкі ў падпольнай арганізацыі праходзілі ў Гродне на кватэры або ў гасцініцы Севярына Ромера на вул.Дамініканскай (цяпер – вул.Савецкая, 23), на кватэры ў Э. Заблоцкага або І.Мілевіча (дом Фукса насупраць мужчынскай гімназіі), у маёнтку Станіслава Солтана па пытанні адшукання грошай на набыццё і выраб зброі, боепрыпасаў, медыкаментаў, выплату жалавання паўстанцам. С.Сільвестровіч у сваіх паказаннях асобай Віленскай следчай камісіі пасведчыў, што на пачатку сакавіка сабраліся ўсе ў гасцініцы С.Ромера, дзе атрымалі намінацыі (дакумент аб прызначэнні). Прысутнічалі ваяводскі начальнік Э.Заблоцкі, Слонімскі павятовы Ф.Юндзіл, Станіслаў Солтан, акруговыя начальнікі, рэферэнты. Як і прапанавала Вільня, устанавілі 10-працэнтны грашовы збор з чыстага прыбытку ад усіх памешчыкаў уезда (за 3 мінулыя месяцы). Спісы асоб для збору грошай тут жа ўручылі акруговым начальнікам. Было ўстаноўлена, што сабраныя грошы акруговыя здаюць С.Ромеру і паведамляюць аб гэтым С.Сільвестровічу, а апошні перадаваў іх ваяводскаму касіру Людаміру Абрэмскаму для адсылкі ў Вільню. Усё рабілася для таго, каб грошы ішлі на прызначаную справу – на патрэбы паўстанцаў.

(С.Ромер у Гродзенскай следчай камісіі катэгарычна адмаўляў свой удзел у падпольнай арганізацыі, заяўляў, што ніякім касірам не быў, а толькі меў цяжкі жалезны сейф, прывезены з Германіі. Маўляў, у такі небяспечны час ён прымаў ад некаторых знаёмых памешчыкаў грошы для захавання, ды і самому ён патрэбны, што ў Гродне пабудаваў і здае ў арэнду два дамы, трымае гасцініцу, валодае маёнткам у Губінцы. Царскія следчыя не дазволілі яму абвесці сябе вакол пальца і лёгка яго расшыфравалі. Хаця ён і не прызнаўся ва антыўрадавых дзеяннях, але быў пакараны ссылкай у Сібір.)

Сур'ёзную цяжкасць для падпольнай арганізацыі і паўстанцкіх атрадаў уяўляла сувязь паміж імі: ад Часовага правінцыяльнага ўрада да акруговага начальніка зносіны адбываліся часта па пошце, але гэта быў небяспечны шлях. Выкарыстоўвалася становішча Гродзенскага павятовага начальніка С.Сільвестровіча ў якасці перадатачнага звяна ў зносінах ваяводскага начальніка з Ваўкавыскім і Слонімскім павятовымі. Для гэтага была наладжана паштовая сувязь Гродна з Ваўкавыскам і Слонімам праз Уладыслава Спірыдовіча (уладальнік маёнтка Навасёлкі) і Люцыяна Завістоўскага (маёнтак Алекшыцы), якія, атрымаўшы пісьмовую інфармацыю, дастаўлялі яе па прызначэнні. Акрамя таго, С.Сільвестровіч купіў экіпаж з парай коней для тэрміновай перавозкі пошты ў названыя паветы і сваім акруговым. Гэтай справай было даручана займацца адстаўному падпаручніку Юльяну Тржацяку (Трацяку), шляхціцу з в.Шымакі каля Адэльска, які жыў у Гродне. З Беластокам, дзе часова знаходзіўся ваяводскі камісар К.Каліноўскі, зносіны падтрымваліся праз аканома маёнтка Каўбасін (каля Гродна) Баляслава Лапінскага і праз Саколку. Акрамя таго, паўстанцам ахвотна дапамагалі ў сувязі, у забеспячэнні інфармацыяй леснікі, аднадворцы, зямельная і беззямельная шляхта. У падпольнай арганізацыі, у паўстанцкіх атрадах існавала, аднак, шмат цяжкасцяў у падтрымцы сувязяў паміж сабой.

Гэтага нельга сказаць аб магчымасцях зносін паміж урадавымі ўстановамі і карнымі атрадамі. Да іх паслуг ужо працавала чыгунка ад Пецярбурга і Вільні да Варшавы праз Гродна, дзейнічала тэлеграфная сувязь. Як сведчаць архіўныя матэрыялы, паўстанцы не вялі барацьбы па разбурэнні тэлеграфнай сувязі, у чым была важная перавага расійскіх карнікаў.

(Працяг у наступным нумары.)

ІМПРЭЗА

Выйсці за рамкі свайго камфорту!

У Музеі-майстэрні Заіра Азгура выставай фатаграфій 19-гадовага Івана Шаўцова распачаўся Арт-праект "ФотаАўтызм".

...Бурлівы ручай у прамывіне глебы віруе мутна-бурай вадой – ці то паверхня невядомай планеты, знятая з Космасу, ці нейкае каштоўнае вытанчанае футра...

...Звычайны мінскі будынак (у такіх часцей за ўсё змяшчаюцца раённыя паліклінікі ці выканкамы), абліцаваны бляклай пліткай-"ірыскай", у промнях заходзячага сонца пераўтвараецца ў залаты палац...

...Бялюткае сухое дрэўца, што стаіць пасярод разліву, – нібы расце з неба, якое адбіваецца ў спакойнай вадзе...

...Кропля, што скацілася з лістка, схоплена ў момант перад падзеннем у вечны рухавік кругазвароту вады ў прыродзе...

Іван Шаўцоў не здымае нічога звышнатуральнага – толькі тое, што вакол нас і па чым мы ўсе слізгаем вачыма, але часцей за ўсё не бачым. Ён прымушае нас азірнуцца вакол сябе і ўбачыць прыгажосць у будзённым, пераконвае ў каштоўнасці звычайнага і звыклага. І можна было б павітаць яшчэ аднаго аптыміста і крочыць далей за новымі ўражаннямі, калі б не адна акалічнасць, якая вымушае па-іншаму пагледзець і на гэтую выставу, і на яе аўтара. Іван мае дыягназ "аўтызм". Яго светлы, зачараваны, улюбёны погляд на свет – хутчэй насуперак, чым дзякуючы таму, што яго атачае.

У наш час "разгулу паліткарэктнасці і талерантнасці" можна пачуць папрок: паведамляючы, што аўтар выставы аўтыст, вы самі праводзіце раздзяляльную рысу паміж ім і "нармальнымі" людзьмі, падкрэсліваеце тое, што ён не падобны да нас. Але Іван і іншыя носьбіты дыягназу "аўтызм" не падобны на нас перш за ўсё магчымасцю, а дакладней – амаль немагчымасцю інтэгравацца ў соцыум, данесці да яго свае здольнасці, дасягненні, мары, жаданні.

На жаль, часцей за ўсё наша грамадства бачыць у такой медыцынскай праблеме, як аўтызм, адхіленні ад нормы і імкнецца схаваць іх. Дзяржава прыняла за аснову сцвярджэнне афіцыйнай медыцыны "аўтызм невылечны" і практычна пераклала праблему на плечы бацькоў. А яны ўпэўнены: "Лепшае лякарства – ваша дабрыня". Кожны з нас можа дапамагчы аўтыстам, спрыяючы іх зносінам са светам, прымаючы іх у соцыум, пагаджаючыся з іх непадобнасцю да нас. Бацькі дзяцей-аўтыстаў намагаюцца дабіцца для іх магчымасці жыць і вучыцца сярод аднагодак, таму што ізаляцыя ад соцыуму пагражае ім поўнай інвалідызацыяй.

Таму Арт-праект "ФотаАўтызм" – гэта, на мой погляд, вельмі ўдалая спроба прарваць заслону маўчання, зрабіць праблему бачнай і даць магчымасць тым, хто да гэтага не заўважаў яе, узняцца над сваёй прадузятасцю. Праект адбыўся дзякуючы неабыякавасці і энергіі дзвюх дзяўчат – **Лізы Еліневіч і Яны Роўда**. Пазнаёміўшыся з такой з'явай, як аўтызм, яны не спыніліся на спачувальным цмоканні языком, а пачалі дзейнічаць, шукаць аднадумцаў і зацікаўленых асоб, выпрацоўваць канцэпцыю імпрэзы... І даказалі: каб падрыхтаваць патрэбную і цікавую культурніцкую падзею, можна не мець вялікіх грошай і адміністрацыйных магчымасцяў – трэба толькі "не баяцца выйсці за рамкі свайго камфорту", як сказала на адкрыцці праекта Ліза Еліневіч. У арганізацыі разлічанага да 25 студзеня мерапрыемства таксама бралі непасрэдны ўдзел Міжнародная дабрачынная грамадская арганізацыя "Дзеці. Аўтызм. Бацькі", Дабрачыннае каталіцкае таварыства "Карытас" Мінска-Магілёўскай архіепархіі, інтэрнэт-платформа неабыякавых людзей "Talaka.by", інтэрнэт-платформа "Дабрачынны аўкцыён сустрэч "МаеСэнс" і, канечне, Музей-майстэрня Заіра Азгура, у памяшканні якога "прапісалася" імпрэза.

...Ваня Шаўцоў вывеў доказ тэарэмы "У нас ніколі не будзе праблем": "З лозунга "У нас ніколі не будзе праблем!" вынікае, што яны былі ў мінулым, але мы іх пераадолелі і зараз не існуе ўмоў для іх узнікнення, таму што мы іх ліквідавалі раней. Гэта ў сваю чаргу азначае, што новыя праблемы з'явіцца не могуць, таму што няма ўмоў. Значыць, праблем больш не будзе. Тэарэма даказана!" Згодна з гэтай тэорыяй, калі наша грамадства здолее нарэшце ліквідаваць атмасферу няўдзелу і маўчання вакол людзей з дыягназам "аўтызм", іх праблемы, можа, і не знікнуць увогуле, але значна паменшацца па колькасці.

Аляксандра ЛОБЗАВА.

НЕЗЛОБИВЫЕ ЗАМЕТКИ

Семен БУКЧИН

Зачем нам высокая музыка?

Боюсь, что в этих заметках будет преобладать не свойственная мне лирика. Хотя цель у них иная.

Но уж как получится...

Итак, 31 декабря минувшего года. Со знакомым ощущением-предвкушением чуда отправляюсь на традиционный новогодний концерт в филармонию. Еще одна встреча с нашим Великим (вот она и пошла, лирика-патетика) симфоническим оркестром. В минуты гудящей настройки инструментов буду радостно отмечать знакомые группы и фигуры – скрипки, альты, виолончели, ударные... Буду ждать Анисимова. Каков он сегодня?

Но чувствую какой-то неуют в зале. Оглядываюсь и понимаю: партер зияет не только пустыми местами, но почти незаполненными рядами. И совершенно пусты балкон и обе стороны бельэтажа. Ну от силы буквально десятка полтора человек. А ведь в прошлые годы ни местечка свободного. Значит, все-таки просчитались с ценами на билеты! Это были непривычные цены на этот традиционный концерт – от 700 тысяч до одного миллиона и, кажется, еще выше.

Да, конечно, жизнь становится все дороже. И замечательным музыкантам нужно достойно платить. Но вместе с тем вскипает то же возмущение, что приходит в разговорах не только о нашем здравоохранении: почему это государство, находя деньги на безумные спортарены и фантастические ханские дворцы, лишает возможности побывать на новогоднем симфоническом концерте – причем не заезжего, а нашего оркестра – людей со скромным достатком, пенсионеров, молодежь?

А вам всё из бюджета подавай?

Да! – отвечаю я. – Из бюджета! Из того самого – дворцового!

Вон в Бразилии уже слоган сложился: нам нужны не стадионы, а больницы и школы.

Про наши больницы, конечно, речь особая. Но лишать людей возможности общения с искусством?

Я читал в недавнем интервью Александра Михайловича Анисимова, что самые дорогие в мире симфонические концерты. Может быть, это был отклик на жалобы, вызванные ценами на тот самый новогодний концерт... И я не спорю с нашим замечательным дирижером. В Париже и Лондоне за билет на симфонический концерт, случается, платят и двести евро. Но у нас – с учетом наших жалких пенсий и зарплат – достойное вознаграждение замечательным музыкантам должно взять на себя государство. И я уже указал на источники этого восполнения – они всем видны: не только дворцы, но и раздутая милиция, и сверхраздутое чиновничество, и траты на вооружение и персональную охрану. Да мало ли... И оркестр, кстати, называется Государственный... Вот пускай государство и позаботится... Замечу в скобках, что цены и на Спивакова, и на знаменитый российский оркестр имени Чайковского (дирижировал Федосеев) были ниже, чем на наш новогодний симфонический концерт. А ведь приезжие всегда берут больше.

Впрочем, видимо, есть и какой-то просчет со стороны тех, кто реально устанавливает цены на билеты. Ну было же видно уже за несколько дней, что немалая часть билетов на новогодний концерт не продана – так пустите их в продажу по более низким ценам. Но нет! Пускай зияет провалами зрительный зал, но не уступим, не пустим бедняков! Не могут платить – значит, сегодня искусство не для них, а для состоятельных граждан!

Я представляю, что творилось в душе дирижера Анисимова, когда он, как всегда, приветствуя в начале концерта публику – свою публику, родную, любящую его оркестр, – видел эти пустоты в зале.

Хотя с публикой тоже было не просто. Давний «филармонист», я не мог не заметить, что нет какой-то части именно музыкальной, «понимающей» публики. Это было заметно по разным признакам, в том числе и по не всегда своевременным (когда прозвучала только часть произведения и нужно слушать тишину, которая тоже звучит) аплодисментам. И мне вспоминались лица той, не пришедшей публики. Это была консерваторская молодежь, ученики музыкальных школ. Какие замечательные, вдохновенные лица! Как они слушали, как буквально впитывали в себя музыку! Однажды, глядя на них, я подумал: нет, не все пропало в нашей Беларуси, если есть здесь такие замечательные молодые люди.

И вот они, да еще пенсионеры, занимали в основном балкон и бельэтаж. Но это было нормально. Туда билеты были дешевле. В этом виделось продолжение славной традиции Большого зала Московской консерватории. Уж кто-кто, а Александр Михайлович Анисимов знает, что такое была галерея этого знаменитого зала. Еще с дореволюционных времен там, затаив дыхание, слушали Бетховена и Моцарта, Чайковского и Римского-Корсакова, а потом горячо спорили о музыке и об исполнителях молодые люди с весьма скромными материальными возможностями. Музыка была для них тем царством свободы, в котором раскрепощались их души. Она и осталась такой. Я и в нашей филармонии видел совершенно по-особому блестевшие молодые глаза, когда исполнялась 9-я симфония Бетховена и «Франческа да Римини». Были моменты, когда хотелось слушать эту музыку стоя.

А хотите, Александр Михайлович, я совсем разжалоблю вас? На прошлогодних концертах вашего оркестра я встречал троицу интеллигентных, скромно одетых дам в весьма почтенном возрасте. В антракте они брали в буфете только чай и разворачивали принесенные бутерброды. Это чаепитие в филармонии, разумеется, с обсуждением программы, исполнителей, входило в их обряд посещения концерта. Видно было, что эта встреча важна для них. Уже второй или третий год я не вижу этих почтенных дам. Конечно, тут возможны не только материальные причины, но и годы берут свое... Но когда на традиционном симфоническом концерте мало молодежи – это совсем плохо.

Это значит, что сужается пространство, где можно дышать воздухом свободы, потому что музыка, симфоническое искусство – это прежде всего не поддающаяся никакой регламентации жизнь свободно парящего духа. И как важно это ощущать в задавленной, в зашоренной стране. Наш симфонический оркестр помогает очищению души, укреплению чувства человеческого достоинства. Потому что как же не гордиться тем, что сумели выразить Чайковский и Бетховен?

Ну вот и впал в итоге в ту самую патетику. Получилось, что повышение цен на билеты – это ограничение наших возможностей чувствовать себя людьми. Но ведь по сути так оно и есть. У нас немало отняли за последнее время. И вот лишают очень дорогого – общения с возвышающим и очищающим душу искусством.

И не надо меня убеждать в том, что не вина тут оркестра и даже руководства филармонии. Все мы знаем, откуда плывет эта политика решать свои финансовые проблемы за счет граждан, именуемых просто населением.

А может, с нами так и нужно поступать, если мы просто население? Зачем нам высокая музыка? Тем более если есть телевизор...

Ну а как же сам концерт? А концерт был просто роскошный. Оркестр звучал грандиозно – Штраус, Брамс, Свиридов... И первое исполнение в Минске «Полуночного всадника» Чайковского. Божественное меццо-сопрано Оксаны Волковой, поющей вместе с Анной Нетребко в нью-йоркской Метрополитен. И давняя знакомая по новогодним встречам, блестящая Ирина Крикунова. И новое лицо – мужественный тенор Илья Говзич. И, конечно, неувядаемый Анисимов.

РЭГІСТРАТУРА

Медыцынскае таксі можна выклікаць бясплатна

У Мінску ў тэставым рэжыме пачала працаваць медыцынская даведачная інфармацыйная служба.

Патэлефанаваўшы на нумар 131, можна замовіць талон на ўсе віды УГД-дыягностыкі ва ўсе ўстановы, падведамасныя профільным камітэтам Мінгарвыканкама, атрымаць інфармацыю пра платныя медыцынскія паслугі, а таксама выклікаць медыцынскае таксі. Даведачная служба працуе ў тэставым рэжыме ў **буднія дні з 8.30 да 17.00**.

У далейшым пералік інфармацыйных паслуг плануецца пашырыць. У яго ўвойдуць кансультацыі па іншых запатрабаваных у насельніцтва пытаннях медыцынскага характару.

З-за таго, што медыцынская даведачная служба працуе ў тэставым рэжыме, тэлефанаванне на 131 бясплатнае. У будучыні паслугі інфармацыйнай службы будуць платнымі.

ЧУЛІ?

Канфіскаваныя аўто прадаюць па зніжаных коштах

Гандлёвы дом «Усходні» прадаў з аўкцыёну пяць канфіскаваных у п'яных кіроўцаў аўтамабіляў. Пра гэта паведамілі ва Упраўленні справамі прэзідэнта Беларусі, якому і належыць ГД «Усходні». У выніку аўкцыёну некаторыя аўтамабілі былі прададзены па цэнах значна ніжэй за рыначныя.

Так, Mazda 626 1992 года выпуску (рухавік безінавы, аб'ём 1,8 л) быў прададзены за 12 мільёнаў 460 тысяч рублёў, што больш як у тры разы ніжэй рыначнаай цаны.

Audi 8 1990 года (1,6 л, бензін) прададзены прыкладна на 14% танней – за 26,07 млн рублёў, Pontiac Trans Sport 1995 (3,8 л, бензін) сышоў за 32,28 млн рублёў (танней амаль на 40%), Audi A6 1995 (2,0 л, бензін) – за 53,73 млн (танней на 30%). Цана продажу Ford Transit 1995 (2,5 л, дызель) нязначна адрознівалася ад рыначнай.

ПЕРСОНА

ДОННА АННА

20 вопросов женщине, которую еще в 5 лет «завербовал» в искусство Параджанов, которая любит слушать мужа и на Комаровке ходит только к своим продавцам

Для большинства художник Анна Балаш – мастер авторских кукол. Мастер известный. Ее имя в этой области стало брендом, а работы стоят очень дорого. Их покупают коллекционеры, министры, послы, бизнесмены и... родственники Вирджинии Вулф (был и такой случай). Так вот с куклами Анна Балаш заканчивает. И выставка «Модель Ани», которая открылась только что в Музее современного искусства, где кукол всего несколько экземпляров, – это прощание с определенной творческой эпохой в жизни художницы и представление публике своего нового периода: живописного, графического. Конечно, временные деления в творчестве условны. Но все же Анна предупреждает: не ждите больше «легонького» жанра, я больше не карнавал и не сладенький сюрприз. И на вопросы о куклах в интервью было наложено вето (не строгое, поэтому нарушалось). Лично меня это порадовало: с незнакомой, новой Анной разговаривать было еще интереснее.

1. – Ты была на съезде художников, который состоялся недавно. Какие впечатления?

– Мне грустно. Самый печальный эпизод – во время отчетного доклада председателя союза случилось ЧП. Упал старый художник – сердечный приступ. И что же? Люди бегают с телефонами, вызывают «скорую»... А доклад все читается... Вообще, все по отдельности в нашем союзе очень милые люди, Владимира Петровича Савича я знаю с юности. Он, как и многие его сверстники, воспитывался в «парнате» – гимназии-колледже искусств имени Ахремчика. Там учатся одаренные дети со всех концов Беларуси. Конечно, почти все они держатся вместе и после школы. И, мне кажется, с тех пор у Владимира Петровича так и пошло: весь художественный мир разделен на «своих» и «чужих». В принципе, ситуация группировок присуща любому творческому сообществу. Но Владимир Петрович во время пребывания на посту председателя союза особенно ее усилил. Жаль. Мне трудно выносить агрессию.

2. – Мужчины-художники к прикладному творчеству женщин относятся снисходительно. Как ты относишься к их снисхождению?

– Я к этому привыкла. Это не проблема – что обо мне думают, что говорят в лицо и спину. Если это не близкие люди, естественно. Про себя я знаю гораздо больше, чем они могут сказать. Сложность в другом – у меня, что называется, поздний выход в искусстве. Но женщина, я считаю, должна свои долги отдать. Я родила троих детей (а если бы было больше, было бы лучше) и поздно начала заниматься творчеством. Вот это проблема.

3. – А в творчестве трудно наверстать упущенное?

– В творчестве, конечно, не бегают наперегонки. Но, чтобы не отстать, женщине мало идти в ногу. Женщине в любом деле надо бежать в три раза быстрее, чем мужчине.

4. – Анна, а почему бы тебе не кукол было одевать, а живых женщин? Ведь денежнее…

– Я все это проходила, когда «отдавала долги»: шила для живых и еле живых (в душе!) женщин... Но это слишком просто. Мне предназначено судьбой другое... Времени мало, и надо все успеть. И вообще я не уверена, буду ли кукол шить дальше. Вернее, для себя я уже решила: вот закончу пользоваться запасом красивых тряпочек «с историями», в которые одеваю кукол, и – живите сами. Сейчас живопись, графика, фотография...

ДОСЬЕ «НАРОДНОЙ ВОЛИ»

Родилась в Минске. Окончила Театрально-художественный институт (ныне Академия художеств). Член Белорусского союза художников. Выставлялась в Национальном художественном музее, Музее современного искусства, в галереях и выставочных залах страны.

Замужем. Муж Алексей Дмитриев, иконописец. Трое детей.

5. – Я вижу, ты сегодня и уставшая, и озабоченная, и, видимо, таких дней в твоей жизни немало. Но все твое творчество говорит о тебе как о человеке, который категорически не снимает розовые очки. Как тебе удается видеть мир пышным, изобильным, утонченным?

– На самом деле у меня никогда не было сантиментов по отношению к миру, у меня очень хорошее зрение, в том числе социальное. Но человек должен быть счастливым – раз он живет и не болен.

6. – Про кукол еще только один вопрос, можно? Почему ты не делала кукол-мужчин?

– Для меня кукла – манекен. Как оденешь, таким и будет. Для меня кукла – сшитая история. Книга. И никакого гендера.

7. – То есть они не гимн феминизму?

–Хм, я глубоко задумалась... Мужской шовинизм я не люблю. А женский феминизм не понимаю. Иметь право голоса на политических выборах? Но я никогда не голосовала. Это мой выбор.

8. – Какие правила ты никогда не нарушаешь – в творчестве и в жизни?

– Правила одни для всех: семь смертных грехов. Это трудно – особенно в мелочах. Но самое главное – не убий. А в творчестве – не работай со знаком минус. Хотя иногда следовало бы написать «пивоны» да пойти и продать. Мне так однажды говорила директор художественного салона: сирень плохо идет и раковины плохо покупают... А вот пионы идут хорошо.

9. – И как же тебе, женщине, которая не рисует «пивоны», удается оплачивать мастерскую – 200 долларов ежемесячно?

– Трудно. Но так живу десятилетиями – только с продажи своих работ. Иногда еще, бывает, преподаванием деткам, иногда малым репетиторством. На самом деле у меня не завышенные потребности. К материальным приобретениям я давно отношусь спокойно. Хотя обувь люблю покупать, признаюсь, есть такая страстишка.

10. – У тебя есть дорогие сердцу воспоминания?

– Это воспоминания детства, некоторые из них я называю человекообразующими. Мне было лет пять, когда моя мама, искусствовед Ольга Нечай, привела меня в гостиницу к Параджанову, который гостил в Минске. У него в комнате я увидела такую композицию: белая кровать, на подушке с кружевной накидушкой стоит черный офицерский сапог, а сверху на нем висят украшения из художественного салона. Это был взрыв сознания. Да, искусство – это смелость, вызов, ломка стереотипов. Но это я сформулировала, конечно, позднее. А тогда Параджанов, не подозревая, естественно, на подсознательном уровне просто «завербовал» меня в искусство.

11. – Как ты думаешь, какая твоя самая большая удача в прошлом году?

– Все самое хорошее в прошедшем году было от близких: от родственников, от друзей, с которыми мы уже по 25–30 лет вместе. Мы вместе работаем, переписываемся, разговариваем... Мы живем в одной системе координат. И это самая большая удача.

12. – Мне кажется, ты умеешь изобильно жить, как говорится, умеешь вести большой дом. Как научиться быть гранд-хозяйкой?

– Я очень люблю ходить на рынок и ненавижу супермаркеты. Ненавижу глобализацию. А про изобилие расскажу такую историю. Первого апреля (а я забыла про праздник всеобщего смеха) мне позвонила подруга и сказала: «Поздравляю, ты будешь участвовать в шоу в Национальном художественном музее! Тебя выбрали богиней Плодородия, и на лонжах будут спускать с высоты, а ты будешь разбрасывать цветы публике». Я так испугалась, что выключила на несколько дней телефон.

13. – Я знаю, что тебя на Комаровке любят продавцы. Как ты нашла путь к сердцу этих строгих женщин?

– Это почти подружки Анечка, Олечка, Фарида... Я у них покупаю мясо, лаваш, специи, зелень. Они бывали у меня в мастерской. Это человеческие отношения, счастливый «локал» в мегаполисе. Я его берегу. Очень жалею, что со временем у меня в родном городе исчезают любимые маршруты. Я минчанка в четвертом поколении и сейчас часто вспоминаю Окуджаву: «И ходят оккупанты в мой зоомагазин». В Минске становится скучно. Если говорить сентиментально, то жалко, что пропала «Бульбяная», ресторан «Потсдам», рюмочная на вокзале... Жалко малых архитектурных форм и особенно старых деревьев, вместо которых ставятся крысиные хвостики. При этом идет повсеместная девальвация смыслов: что ни магазин, то «Империя», что ни кафе, то «Гранд»... За что люблю Россию, так за старинные названия улиц и переулков, за названия магазинов типа «Колбасыр» – замечательно! А у нас «Империи» и «Галактики»...

14. – Когда не хватает денег, что делать?

– Спокойно работать. Покажи мне человека в наше время, который умер от голода или от холода. Если он не бомж, конечно.

15. – Что ты говоришь себе, когда работать не хочется?

– Говорю: «Встала! И пошла!» Но иногда я выпадаю из рабочего распорядка, когда попадается на глаза хороший сериал. Их очень мало, но все же есть. На некоторые я западала наркотически, остановиться не могла, пока не посмотрела все 26 серий. Мне очень, например, понравился «Клиент всегда мертв». Нравится «Подпольная империя» со Стивом Бушеми. Талантливо. Это мое последнее выпадение на три дня.

16. – Домашних это не раздражало?

– Нет-нет, у нас свобода. Я сериалы смотрю локально, по компьютеру. У нас в доме нет телевизора. У моего круга так очень давно, а я подцепила это в Англии. Жила у знакомых, а там русского ТВ не было. Хорошо! Приехала домой и сказала мужу: «Давай обрежем антенну». Появилось много хорошего свободного времени. ТВ нет, и никто в твой дом без спроса не входит. Это не снобизм, это самосохранение. В социальные сети я тоже не хожу. Но пользуюсь некоторыми интернет-ресурсами, например, «Некультурная антропология» – читаю на нем лекции профессуры питерских и московских университетов. Из белорусских культурологов с удовольствием читаю Юлию Чернявскую. Она классная, моя подруга, мой ближний круг. И еще у нее великолепный голос, я считаю, что просто лечебный.

17. – Ты сама себе даешь отпуск? Как ты его проводишь?

– Я не умею копить, собирать деньги, но, если есть возможность, еду в Испанию. А еще у меня есть дом в Вилейке, ему 200 лет – это правда, по документам. Я приезжаю туда и понимаю, что вот место, где ничего плохого случиться не может. Такая капсула. Хотя кругом, признаюсь, хозяйственный раздрай – начали строить, перестраивать и... остановились. Художники! В доме жили все мои родственники по отцовской линии. Моей бабушке хватило в этой жизни всего: аресты, 20 лет лагерей, гибель мужа-революционера в застенках НКВД на Алтае. Но у нее всю жизнь в доме висел портрет Ленина, причем под лаком, хорошего размера. Когда я подросла и стала что-то понимать, несколько раз просила: «Давай снимем». Она отвечала: «Вырастешь – поймешь». Я выросла, но не поняла. Скорее почувствовала: это была ее вера. Ведь от Бога она, как комсомолка, ушла еще в юности.

18. – Твой супруг – известный иконописец Алексей Дмитриев. Ты сильно испытываешь его влияние?

– Конечно. Я счастлива, что мы каждый день вместе. Наш союз – мера отсчета. Хотя все недостатки его я прекрасно вижу! А он мои, кажется, нет... Добрый человек. Мое творчество он не критикует, а делает очень точные его раскладки. И единственная сложность в том, что он говорит очень мало, хотя я готова слушать и слушать. Но, с другой стороны, это нормально: его помощь меня не развращает интеллектуально, потому что он не разжевывает, а заставляет самостоятельно добывать знания: «Рой сама!»

19. – Скажи по-простому, по-женски: как прожить жизнь и не наскучить друг другу?

– Надо уметь любить, причем не себя. Но про себя надо понимать, кто ты есть на самом деле, быть на своем месте. Тогда скучно не будет. Будет сложно. А это и есть настоящая семейная жизнь. Мы с мужем живем в основном работой. Приходим домой поздно, успеваем съесть кусочек колбасы, погладить-поцеловать младшего сына, потрепать ухо собаке и посмотреть кусочек сериала онлайн...

20. – В чем твое счастье сегодня?

– В близких людях, работе и Боге.

Елена МОЛОЧКО.

ВЫСТАВКА

Тайные мысли директора Прокопцова

В пятницу минчане проснулись и ахнули: Художественный музей вышел на улицу. Картины классиков белорусского искусства (вернее, их высококачественные фоторепродукции) шагнули из сакральной тишины выставочных залов на воздух: к пешеходам, автомобилям, деревьям, птицам. Большие окна здания на Карла Маркса смотрят теперь на мир картинами Хруцкого, Белыницкого-Бирули, Жуковского, Цвирко, Жолтока. А высокие двустворчатые двери – слуцкими поясами. Люди не проходят мимо, барьер между высоким искусством и обыденной жизнью города сломлен. Контакт удался. Народ останавливается, читает подписи под картинами, фотографируется с ними... Возможно, кто-то впервые захочет вместо пива купить билет в музей и посмотреть, а что там есть еще. И постепенно это станет потребностью – смотреть не только на телеэкран, но и на изобразительное искусство.

Вообще это тайные мысли директора Прокопцова – заполонить художественными произведениями если не весь центр города, то хотя бы квартал Национального художественного музея. Это очень давние и очень прицельные планы Владимира Ивановича: сломать, перебороть состояние недоверия горожан к музею как к чему-то недоступному, понятному лишь избранным.

Сначала фоторепродукции картин появились в ближайшем от музея пешеходном переходе у Национального банка. Далее по плану директора они должны были висеть на стенах банка – чтобы «указать» дорогу в музей, который стоит на той же улице, что и банк. Но не разрешил бывший главный архитектор города. Спрашивается, почему? Видно, внятного ответа у него не было не только на этот вопрос, но и на многие другие, потому что г-на Григорьева вскоре освободили от должности. Но когда музею отдали здание по Карла Маркса (бывшее общежитие БГУ), ничье разрешение директору уже не понадобилось: на свои собственные окна музей может теперь вешать то, что считает нужным. И – в добрый путь.

Качественные фоторепродукции картин помог сделать спонсор – компания «Белнефтестрах». Предполагается, что репродукции картин будут меняться. Вместе с ними будет меняться и настроение, атмосфера улицы. Уверена, что только в сторону дружелюбия и комфорта.

Елена МОЛОЧКО.

УВАГА!

Выйшаў з дому і не вярнуўся

Пошукава-выратавальны атрад «Ангел» аб'явіў аб знікненні выпускніка Інстытута журналістыкі Белдзяржуніверсітэта Аляксандра Ганісеўскага.

Малады чалавек 1984 года нараджэння выйшаў з бацькоўскага дома ў горадзе Мікашэвічы ўвечары 28 снежня, з таго часу месца яго знаходжання невядома. Сваякі адзначаюць, што пры сабе Аляксандр не меў ні дакументаў, ні мабільнага тэлефона. Атрад «Ангел», які дапамагае праваахоўным органам у пошуке зніклых, распаўсюджвае прыкметы Аляксандра Ганісеўскага: рост 170–180 сантыметраў, стройны, валасы кароткія цёмныя, вочы карыя. Быў апрануты ў чорнае паліто з капюшонам, сінія джынсы, красоўкі.

Вядома, што ў апошні час Аляксандр жыў і працаваў у Маскве, вёў блог на сайце радыёстанцыі «Эхо Москвы». Знаёмыя і былыя аднакурснікі Аляксандра адгукаюцца аб ім як аб вельмі інтэлігентным, выхаваным і спакойным чалавеку.

Усіх, хто хоць нешта ведае аб лёсе зніклага Аляксандра Ганісеўскага, просяць тэлефанаваць у пошукава-выратавальны атрад «Ангел» па тэлефонах +372 33 666-68-56, +375 33 666-60-33 ці 102.

Марыя БУДНІК.

ПРЫВАТНАЕ ЖЫЦЦЁ

Сяргей ВАЛЧКОЎ: «Будучую жонку я ўпершыню ўбачыў у святыні – гэта было маё і назаўсёды»

Перамога беларуса ў другім сезоне расійскага праекта «Голос» парадавала не толькі родных і блізкіх быхаўчаніна, але і ўсю Беларусь. У фінале за Сяргея Валчкова прагаласавала 75 працэнтаў гледачоў.

У эфіры расійскай перадачы «Сегодня вечером», які адбыўся на наступны дзень, беларус распавёў, што верыць у Бога, з'яўляецца практыкуючым хрысціянінам і спявае ў царкоўным хоры. Пры гэтым менавіта ў святыні ён упершыню ўбачыў сваю будучую жонку:

«Маючы адукацыю харавога дырыжора, я вельмі люблю спяваць у хоры. Звычайна спяваю разам з хорам царквы Пятра і Паўла ў Маскве. І якраз там я ўбачыў маю Наташу. Яна была прыхаджанкай гэтай царквы, але чамусьці раней мы ні разу не бачыліся.

У той дзень у ліку пеўчых я ўдзельнічаў у нядзельнай літургіі. Там ёсць прамежак паміж Прычасцем, калі спачатку прычашчаюць дзяцей. Мы з пеўчымі стаім і тут... раздаецца дзіцячы такі смех, прыемны. І гэтая дзяўчына Наталля так шчыра радуецца гэтаму смеху, усміхаецца і... я бачу ў яе вачах тое, пра што заўсёды марыў, – гэта цяпло, утульнасць, сям'я. Гэта тое, чаго я так доўга чакаў у сваім жыцці.

Пасля літургіі (у святыні, вядома, не знаёмяцца, – усміхаецца Сяргей) я набраўся смеласці, дагнаў яе каля храма... Мы тры гадзіны тады прасядзелі ў кафэ. Гутарылі. Я зразумеў тады, што гэта маё і назаўсёды. І дзякуй Богу, праз тры месяцы мы ўжо абвянчаліся».

Сёння Сяргей і Наталля чакаюць сваё першае дзіця. Па прычыне цяжарнасці Наталля не змагла прысутнічаць на фінале «Голоса», але ўсяляк падтрымлівала мужа:

«Яна хвалявалася, вядома, але ў цэлым гэтага не паказвала. Яна мне сказала: «Няхай будзе Божая воля». Калі б я не перамог і быў бы другім, трэцім ці чацвёртым, то не засмуціўся б. Значыць, так патрэбна Усявышняму».

Фінал праекта прынёс беларусу перамогу. І пасля абвяшчэння вынікаў менавіта сваёй жонцы Сяргей падзякаваў найперш.

«Першае, што я адчуў пасля аб'яўлення вынікаў, – гэта шок. Напэўна, усе артысты павінны перамагаць і ісці да перамогі, але ў мяне быў вельмі спакойны настрой. Не – значыць, не: таму што ўсе былі вартыя перамогі».

У другім сезоне тэлепраекта «Голос» бралі ўдзел чатыры беларусы. Акрамя быхаўчаніна Сяргея Валчкова, у перадачы ўдзельнічалі Іван Вабішчэвіч (сцэнічнае імя Дзядзя Ваня), Пётр Ялфімаў і невідушчая дзяўчына Патрыцыя Курганава (з ёй на праекце Сяргей выступаў таксама ў дуэце).

Сяргею Валчкову 25 гадоў. Ён нарадзіўся і вырас у горадзе Быхаў, вучыўся ў Магілёве, а затым пераехаў у Маскву, дзе скончыў Расійскую акадэмію тэатральнага мастацтва.

Паводле слоў бацькі беларуса Валерыя Валчкова, Сяргей спявае з дзяцінства:

«З дзіцячага садка спяваў – «Купалінку», іншыя песні. Яго заўважылі, сказалі, што патрэбна музычная адукацыя. Пайшоў у музычную школу, сем гадоў фартэпіяна. Пасля – Магілёўскае музычнае вучылішча Рымскага-Корсакава. Сын скончыў яго і сказаў: «Тата, я еду ў Маскву». Кажу: «Сынку, куды?! Так і чакае цябе Масква... Грошай не шкада, едзь – паспрабуй». Пасля ён тэлефануе: «Тата, а я паступіў!» Гэта было невыказнае пачуццё: мы проста не верылі!»

Ілья ЛАПАТО.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул. Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл. (017) 3286871.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286904, 3286906, (029) 7753871
nv@promedia.by
http://www.nv-online.info http://twitter.com/narodnaya_volya

ISSN 2071-9647
9 772071 964000 14003

Падпісныя індэксы: **63222** — для індывідуальных падпісчыкаў, **632222** — для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, права ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/0494179 ад 03.04.2009. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 13.01.2014 г. у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 27080 экз. Заказ №81.

Народная Воля

Студзень

Пн		6	13	20	27
Аў		7	14	21	28
Ср	1	8	15	22	29
Чц	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	31
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

Люты

Пн		3	10	17	24
Аў		4	11	18	25
Ср		5	12	19	26
Чц		6	13	20	27
Пт		7	14	21	28
Сб	1	8	15	22	
Нд	2	9	16	23	

Сакавік

Пн		3	10	17	24	31
Аў		4	11	18	25	
Ср		5	12	19	26	
Чц		6	13	20	27	
Пт		7	14	21	28	
Сб	1	8	15	22	29	
Нд	2	9	16	23	30	

Красавік

Пн		7	14	21	28
Аў	1	8	15	22	29
Ср	2	9	16	23	30
Чц	3	10	17	24	
Пт	4	11	18	25	
Сб	5	12	19	26	
Нд	6	13	20	27	

Май

Пн		5	12	19	26
Аў		6	13	20	27
Ср		7	14	21	28
Чц	1	8	15	22	29
Пт	2	9	16	23	30
Сб	3	10	17	24	31
Нд	4	11	18	25	

Чэрвень

Пн		2	9	16	23	30
Аў		3	10	17	24	
Ср		4	11	18	25	
Чц		5	12	19	26	
Пт		6	13	20	27	
Сб		7	14	21	28	
Нд	1	8	15	22	29	

Ліпень

Пн		7	14	21	28
Аў	1	8	15	22	29
Ср	2	9	16	23	30
Чц	3	10	17	24	31
Пт	4	11	18	25	
Сб	5	12	19	26	
Нд	6	13	20	27	

Жнівень

Пн		4	11	18	25
Аў		5	12	19	26
Ср		6	13	20	27
Чц		7	14	21	28
Пт	1	8	15	22	29
Сб	2	9	16	23	30
Нд	3	10	17	24	31

Верасень

Пн	1	8	15	22	29
Аў	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	
Чц	4	11	18	25	
Пт	5	12	19	26	
Сб	6	13	20	27	
Нд	7	14	21	28	

Кастрычнік

Пн		6	13	20	27
Аў		7	14	21	28
Ср	1	8	15	22	29
Чц	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	31
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

Лістапад

Пн		3	10	17	24
Аў		4	11	18	25
Ср		5	12	19	26
Чц		6	13	20	27
Пт		7	14	21	28
Сб	1	8	15	22	29
Нд	2	9	16	23	30

Снежань

Пн	1	8	15	22	29
Аў	2	9	16	23	30
Ср	3	10	17	24	31
Чц	4	11	18	25	
Пт	5	12	19	26	
Сб	6	13	20	27	
Нд	7	14	21	28	

Праваслаўны каляндар

ПАСХАЛІЯ (ПАВОДЛЕ НОВАГА СТЫЛЮ)
Пачатак Масленіцы — 24 лютага.
Пачатак Вялікага посту — 3 сакавіка.
Вербная нядзеля — 13 красавіка.
Пасха (Вялікдзень) — 20 красавіка.
Узнясенне — 29 мая.
Пяцідзясятніца (Троіца) — 8 чэрвеня.
Пачатак Пятровага посту — 16 чэрвеня.

ДВУНАДЗЯСЯТЫЯ НЕПЕРАХОДНЫЯ СВЯТЫ
7 студзеня, аўторак, — Раство Хрыстова.
19 студзеня, нядзеля, — Хрышчэнне Гасподняе.
15 лютага, суббота, — Стрэчанне Гасподняе.
7 красавіка, панядзелак, — Дабравешчанне Прасвятой Багародзіцы.
19 жніўня, аўторак, — Праабражэнне Гасподняе.
28 жніўня, чацвер, — Успенне Прасвятой Багародзіцы.
21 верасня, нядзеля, — Нараджэнне Прасвятой Багародзіцы.
27 верасня, субота, — Уздзвіжанне Крыжа Гасподняга.
4 снежня, чацвер, — Увядзенне ў храм Прасвятой Багародзіцы.

ВЯЛІКІЯ СВЯТЫ
14 студзеня, аўторак, — Абразанне Гасподняе і памяць Свц. Васілія Вялікага.
7 ліпеня, панядзелак, — Нараджэнне Іаана Прадцечы.
12 ліпеня, суббота, — Святых першавярхоўных апосталаў Пятра і Паўла.
11 верасня, чацвер, — Усекнавенне галавы Іаана Прадцечы.
14 кастрычніка, аўторак, — Пакроў Прасвятой Багародзіцы.

ГАЛОЎНЫЯ ПАМЯТНЫЯ ДАТЫ ЗЯМЛІ БЕЛАРУСКАЙ
11 мая, нядзеля, — Свяціцеля Кірыла Тураўскага.
20 мая, аўторак , — Жыровіцкай іконы Божае Маці.
5 чэрвеня, чацвер, — Прападобнай Еўфрасінні Полацкай.
29 чэрвеня, нядзеля , — Сабор Беларускіх святых.
2 жніўня і 18 верасня — Прападобнамучаніка Афанасія, ігумена Брэсцкага.
26 жніўня, аўторак, — Мінскай іконы Божае Маці.

ШМАТДЗЁННЫЯ ПОСТЫ
Вялікі пост — з 3 сакавіка да 19 красавіка.
Пятроў пост — з 16 чэрвеня да 11 ліпеня.
Успенскі пост — з 14 жніўня да 27 жніўня.
Пост перад Раством Хрыстовым з 28 лістапада да 6 студзеня 2015 года.

АДНАДЗЁННЫЯ ПОСТЫ
Серада і пятніца на працягу ўсяго года, за выключэннем усёедных тыдняў і Каляднага перыяду.
Навячэр'е Богаяўлення — 18 студзеня.
Усекнавенне галавы Іаана Прадцечы — 11 верасня.
Уздзвіжанне Крыжа Гасподняга — 27 верасня.

УСЁЕДНЫЯ ТЫДНІ
Па серадах і пятніцах посту няма.
Калядны перыяд — з 7 да 17 студзеня.
Мытара і фарысея — з 10 да 15 лютага.
Сырны (масленічны) — з 24 лютага да 1 сакавіка.
Пасхальны (Светлы) — з 21 да 26 красавіка.
Троіцкі — з 9 да 14 чэрвеня.

ТРАПЕЗА Ў СВЯТЫ
Паводле Царкоўнага статута, у святы Раства Хрыстовага і Богаяўлення, калі яны прыпадаюць на сераду і пятніцу, посту няма. У Навячэр'е Раства Хрыстовага, Навячэр'е Богаяўлення, у святы Уздзвіжання Крыжа Гасподняга і Усекнавення галавы Іаана Прадцечы дазваляецца ежа з алеем. У святы Стрэчання, Праабражэння Гасподняга, Успення, Нараджэння і Пакрова Прасвятой Багародзіцы, Увядзення Яе ў храм, Нараджэння Іаана Прадцечы, апосталаў Пятра і Паўла, Іаана Багаслова, калі яны прыпадаюць на сераду і пятніцу, а таксама ў перыяд ад Пасхі да Сёмухі (Тройцы) у сераду і пятніцу дазваляецца рыба.

ДНІ АСАБЛІВАГА ПАМІНАННЯ СПАЧЫЎШЫХ
Памінанне ўсіх спачылых, што пацярпелі ў час ганенняў за веру Хрыстову — 9 лютага.
Субота мясапусная — 22 лютага.
Субота 2-га тыдня Вялікага посту — 15 сакавіка.
Субота 3-га тыдня Вялікага посту — 22 сакавіка.
Субота 4-га тыдня Вялікага посту — 29 сакавіка.
Радаўніца — 29 красавіка.
Памінанне спачылых воінаў — 9 мая.
Субота Троіцкая — 7 чэрвеня.
Субота Дзімітрыеўская — 1 лістапада.

НЕ АДПРАЎЛЯЕЦЦА ВЯНЧАННЕ
Напярэдадні серады і пятніцы ўсяго года (г. зн. па аўторках і чацвяргах).
Напярэдадні нядзельных дзён (г. зн. па суботах).
Напярэдадні двунадзясятых, храмавых і вялікіх святаў.
На працягу постаў Вялікага, Пятровага, Успенскага і посту перад Раством.
На працягу Каляднага перыяду (ад 7 да 19 студзеня).
На працягу Сырнага тыдня (Масленіцы), пачынаючы з Нядзелі мясапуснай, і ў Нядзелю сырапусную.
На працягу Пасхальнага (Светлага) тыдня.
У дні і напярэдадні Усекнавення галавы Іаана Прадцечы — 11 верасня і Уздзвіжання Крыжа Гасподняга — 27 верасня.

Каталіцкі каляндар

1 студзеня — Святой Багародзіцы Марыі.
6 студзеня – Аб'яўленне Пана (Тры каралі).
12 студзеня — Хрост Пана.
2 лютага — Ахвяраванне Пана.
5 сакавіка – Папялец.
19 сакавіка — Святога Юзафа.
25 сакавіка — Звеставанне Пана.
13 красавіка — Пальмавая нядзеля.
20 красавіка – Вялікдзень.
27 красавіка — Божай Міласэрнасці.
29 мая — Унебаўшэсце Пана.
31 мая — Адведзіны Найсвяцейшай Панны Марыі.
8 чэрвеня — Спасланне Духу Святога.
15 чэрвеня — Найсвяцейшай Тройцы.
19 чэрвеня — Найсвяцейшага Цела і Крыві Хрыста
24 чэрвеня — Нараджэнне Св.Яна Хрысціцеля
27чэрвеня — Найсвяцейшага Сэрца Езуса.
28 чэрвеня — Беззаганнага Сэрца Найсвяцейшай Панны Марыі.
29 чэрвеня — Святых апосталаў Пятра і Паўла.
2 ліпеня — Найсвяцейшай Панны Марыі Будслаўскай.
6 жніўня — Перамяненне Пана.
15 жніўня — Унебаўзяцце Найсвяцейшай Панны Марыі.
8 верасня — Нараджэнне Найсвяцейшай Панны Марыі.
14 верасня — Узвышэнне Святога Крыжа.
29 верасня — Святых Арханёлаў.
1 лістапада — Усіх Святых.
2 лістапада — Успамін усіх памерлых вернікаў.
23 лістапада — Хрыста, Валадара Сусвету.
30 лістапада — Першая нядзеля Адвенту.
8 снежня — Беззаганнага Зачацця Найсвяцейшай Панны Марыі.
25 снежня — Нараджэнне Пана.
28 снежня — Святой Сям'і.

Іўдзейскія святы і посты (2014 г.)

16 студзеня — Ту бі-Шват (Новы год дрэў).
13 сакавіка — пост Эстэр напярэдадні свята Пурым.
16 сакавіка — Пурым, свята ў памяць аб цудоўным выратаванні іўдзеяў у Персідскім царстве.
15—21 красавіка — Песах, свята ў гонар выхаду ізраільцян з Егіпта.
27 красавіка — Дзень Катастрофы і Гераізму.
18 мая — Лаг ба-Омер.
4—5 чэрвеня — Швуойс (свята ў памяць Даравання Торы ізраільцянам на Сінаі).
5 жніўня — пост «Тышо-беоў» (9 ава) у памяць разбурэння Храма вавіланянамі і рымлянамі.
25—26 верасня — Рош а-Шана (Новы год), дзень Суда і Літасці Усемагутнага.
4 кастрычніка — Ём Кіпур (дзень Усеагульнага прабачэння, посту і малітвы).
9—15 кастрычніка — Сукойс (свята ў памяць Паходу ізраільцян у пустэльні).
16 кастрычніка — святы Шміні-ацэрэт і Сімхат-Тора, завяршэнне восеньскіх святаў і пачатак новага чытання тыднёвых раздзелаў Торы.
17—24 снежня – Ханука (свята ў памяць вызвалення Храма з рук грэкаў і здраднікаў, ачышчэння пасля апаганьвання і новага асвячэння Храма).

Мусульманскія святы і знамянальныя даты на 2014 год (1435—1436 год па Хіджрэ)

12—13 студзеня (11—12 рабі аль-аваля) — Дзень нараджэння Прарока Мухамада (Маўлід ан-Набі).
25—26 мая (26—27 раджаба) — Узнясенне Прарока Мухамада (ноч Мірадж).
12—13 чэрвеня (14—15 шаабана) — Ноч ачышчэння ад грахоў (Лейлят аль-Бараа).
28 чэрвеня (1 рамадана) — пачатак мусульманскага посту (Ураза).
23—24 ліпеня (26—27 рамадана) — Ноч Прадвызначэння (Лейлят аль-Кадр).
28—30 ліпеня (1—3 шаваля) — Свята разгавення (Ураза-Байрам). Заканчэнне мусульманскага посту (святкаванне 3 дні).
3 кастрычніка (9 зуль-хіджа) — Дзень стаяння на гары Арафат.
4—7 кастрычніка (10—13 зуль-хіджа) — Свята ахвярапрынашэння (Курбан-Байрам). Заканчэнне вялікага паломніцтва ў Меку (святкаванне 4 дні).
25 кастрычніка (1 мухарама) — пачатак новага 1436 года па Хіджрэ.
3 лістапада (10 мухарама) — Ашура (дзень памінання прарокаў і пасланнікаў Алаха).
Даты календара могуць змяніцца ў залежнасці ад стану Месяца.